

SZAKMAI MÓDSZERTANI ISMERETEK A KÖZSZOLGÁLATI
PÁLYAORIENTÁCIÓS KÉPZÉS OKTATÓI SZÁMÁRA III.

MAGÁNBIZTONSÁG

Dr. Szalay Ferenc – Kutsera Péter – Miklós István

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZAKMAI MÓDSZERTANI ISMERETEK A KÖZSZOLGÁLATI
PÁLYAORIENTÁCIÓS KÉPZÉS OKTATÓI SZÁMÁRA III.

MAGÁNBIZTONSÁG

Dr. Szalay Ferenc – Kutsera Péter – Miklós István

A kiadvány a KÖFOP-2.1.5-VEKOP-16-2016-00001 „A versenyképes közszolgálat személyzeti utánpótlásának stratégiai támogatása” című projekt keretében jelent meg.

Szerzők:

Dr. Szalay Ferenc

Kutsera Péter

Miklós István

© A szerzők, 2019

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva.

TARTALOM

BEVEZETÉS	5
1 RÉSZ: DR. CHRISTIÁN LÁSZLÓ MAGÁNBIZTONSÁG I. KÖZÉPISKOLÁSOK SZÁMÁRA CÍMŰ JEGYZETÉHEZ	9
1. A magánbiztonság története	9
2. Magánbiztonsági alapismeretek	10
3. Munkavédelem, balesetvédelem, elsősegélynyújtás	11
4. Egészségvédelem	13
5. Környezetvédelem	13
6. Speciális szociológiai ismeretek	14
7. A magánbiztonság speciális kommunikációja	15
8. Magánbiztonsági dokumentumok	15
9. Általános vagyónvédelmi és szolgálati ismeretek	15
10. Személy- és vagyónvédelmi alapismeretek	16
11. Védelmi rendszerek gyakorlat	16
12. Objektumvédelmi gyakorlatok	17
13. Rendezvénybiztosítási gyakorlat	18
14. Fizikai állóképesség fejlesztése	19
2 RÉSZ: DR. CSEGE GYULA PHD MAGÁNBIZTONSÁG II. A RENDÉSZETI ÜGYINTÉZŐ, A RENDÉSZETI ŐR, A KÖZSZOLGÁLATI ÜGYKEZELŐ, VALAMINT A KÖZSZOLGÁLATI ÜGYINTÉZŐ SZAKKÉPESÍTÉSEK SZAKKÉPZÉSI KERETTANTERVÉHEZ ILLESZKEDŐ JEGYZETÉHEZ	
1. A magánbiztonság általában fejezet alatt egy általános bevezetőt találunk a magánbiztonsággal kapcsolatban	21
1.1. A személy- és vagyónvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló részben 2005. évi CXXXIII. törvény (továbbiakban: SzVMt) hatálya alá tartozó tevékenységek cím alatt	21
1.2. A magánbiztonsági tevékenységet végzők alkalmazási feltételei	21
1.3. A foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok	22
1.4. A tevékenység során előforduló leggyakoribb bűncselekmények, szabálysértések	22
1.5. A tevékenység során előforduló jogos védelmi és végszükség-helyzetek, intézkedések, cselekvések jogi megítélése	22
1.6. A büntető- és szabálysértési eljárás folyamata, szakaszai	23
1.7. Teendők közveszély esetén	23
1.8. A helyszínbiztosítás alapszabályai	24
1.9. A szolgálat átadásának, átvételének általános szabályai	24
1.10. Az összeköttetésre szolgáló és tűzjelzést biztosító eszközök használatának szabályai	24
1.11. A támadáselhárítási eszköz és a kényszerítő testi erő használatáról szóló jelentés szabályai	24
1.12. Alapvető szakmai etikai, magatartási szabályok	24
2. Személy- és vagyónvédelmi ismeretek, személy és gépjármű be- és kiléptetésének szabályai	25
2.1. Személy be- és kiléptetés általános feladatai	25
2.2. Elektronikai beléptető-rendszerek	25
2.3. A személyforgalmi őr tevékenysége rendellenesség, illetve szabálysértés észlelése esetén	26
2.4. A személyforgalmi őr tevékenysége bűncselekmény észlelése esetén	26
2.5. Gépjárművek be- és kiléptetésének rendje és szabályai	26
2.6. Be- és kiléptetés általános feladatai	26
2.7. A szállítmány ellenőrzésének szabályai	26
2.8. A gépjármű ellenőrzésének szabályai	26
2.9. Intézkedés tiltott anyagokkal rakott jármű beléptetése esetén	27
2.10. Bűncselekmények megelőzése	27

2.11. Az áruforgalmi őr tevékenysége rendellenesség, illetve szabálysértés észlelése esetén	27
2.12. Az áruforgalmi őr tevékenysége bűncselekmény észlelése esetén	27
3. Személyek ki- és beléptetése gyakorlat	28
3.1. Személy be- és kiléptetés	28
3.2. Gépjárművek be- és kiléptetése	30
3.3. A szállítmány ellenőrzés	30
3.4. Ruházat, csomagellenőrzés	31
4. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a recepciós szolgálat ellátásának szabályai	31
4.1. Recepciós szolgálat ellátásának szabályai	31
4.2. Be- és kiléptetést végző személy általános feladatai	32
4.3. Ruházat-, csomagellenőrzés szabályai	32
4.4. A kulcsok kezelésének rendje, a telefonközpontos feladatai	32
4.5. Intézkedés tűz, illetve egyéb katasztrófa észlelése esetén	32
4.6. Az objektum kiürítésének rendje	33
4.7. A recepciós tevékenysége rendellenesség észlelése esetén	34
4.8. A recepciós tevékenysége szabálysértés, illetve bűncselekmény észlelése esetén	34
5. Recepciós szolgálat gyakorlat	34
5.1. Recepciós szolgálat alapvető szabályainak gyakorlása	34
5.2. Ruházat-, csomagellenőrzés	35
5.3. A kulcsok kezelése	36
6. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a bolti szolgálat ellátásának szabályai	37
6.1. Bolti őrszolgálat ellátásának szabályai	37
6.2. A dolgozók be- és kiléptetésének általános feladatai, szabályai	37
6.3. A bolti őr viselkedésének alapvető szabályai	37
6.4. Csomagátvizsgálás szabályai, a be-, illetve a kiszállítást végző gépjárművek ellenőrzése	37
6.5. A bolt kiürítésének rendje	37
6.6. Intézkedések a vásárlási szabályokat megsértő vásárlókkal szemben	38
6.7. A bolti őr tevékenysége szabálysértés, illetve bűncselekmény észlelése esetén	38
7. Bolti szolgálat ellátásának szabályai gyakorlat	38
7.1. Bolti őrszolgálat ellátásának gyakorlati szabályai	38
7.2. A bolti őr viselkedési formáinak gyakorlása	38
7.3. A bolt kiürítésének gyakorlása	39
7.4. Intézkedések a vásárlási szabályokat megsértő vásárlókkal szemben	39
7.5. A bolti őr tevékenységének gyakorlása szabálysértés, illetve bűncselekmény észlelése esetén	39
8. A magánbiztonság speciális kommunikációja	39
8.1. A stressz- és konfliktuskezelés alapvető módszerei, ezek alkalmazása	39
8.2. Kommunikációs és szituációs gyakorlatok	39
8.3. A szakmai és hivatalos nyelv sajátosságai	40
8.4. A hivatalos dokumentumok sajátosságai	40
8.5. Írásbeli kommunikációs készség	40
8.6. Számítógép-használat, szövegszerkesztés	40
9. Magánbiztonsági tevékenységhez kapcsolódó gyakorlatok	40
9.1. A tevékenység ellátását előíró jogszabályok megfelelő alkalmazása adott szituációkban	41
9.2. Bűncselekmények, szabálysértések beazonosítása	41
9.3. Elsősegélynyújtás	41
9.4. Helyszínbiztosítás	41
9.5. Jelentés a támadáselhárítási eszköz és a kényszerítő testi erő alkalmazásáról	41
9.6. Tájékoztatás az intézkedési jogosultságok gyakorlásával szemben felmerülő panasz kivizsgálásáról	42
9.7. Közveszély felismerése, a szakmai szabályok szerinti intézkedés	42
9.8. Tűzjelzést biztosító eszközök kezelése	42
10. A kényszerítő- és a támadáselhárító eszközök, kényszerítő- és támadáselhárító eszközök gyakorlata	42
10.1. A rendvédelmi szervek kényszerítőeszköz-használata és a személy- és vagyonőri támadáselhárító eszközhasználat elhatárolása	42
10.2. A jogtalan támadás, a jogos védelem, végszükség mint a szakma alapjainak elhatárolása	43
10.3. A támadáselhárító eszközök jogszerű és szakszerű alkalmazásának szabályai	43
10.4. A testi kényszer és a gumibot alkalmazásának szabályai	43
10.5. A vegyi eszköz (gázspray) alkalmazásának esetei, szabályai	43
10.6. A szolgálati kutya alkalmazása	44

10.7. A fegyveres munkavégzés jogszabályi feltételei	44
10.8. A maroklőfegyver alkalmazásának esetei, feltételei és szabályai	44
11. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: szállítmányok kísérése és a járőrszolgálat ellátásának szabályai	44
11.1. A különböző szállítmányok kísérése (veszélyes, vasúti, közúti, vízi és légi)	44
11.2. A szállítmánykísérő őr feladatai, felszerelése	44
11.3. A pénz- és értékszállítás mint vagyonvédelmi tevékenység, jelentősége és fontossága	45
11.4. A pénz- és értékszállítás gyalogosan, közterületen, tömegközlekedési eszközön. A pénz- és értékszállítás gépkocsival	45
11.5. A szállításra vonatkozó szabályok, tilalmak	45
11.6. Eljárás rendőri közúti ellenőrzéskor. Eljárás baleset esetén. Eljárás műszaki hiba esetén	45
11.7. Eljárás saját baleset esetén. Eljárás gyanús követés esetén	46
11.8. Az értékszállítás befejezését követő feladatok. Különbségek a pénz- és értékszállítás, valamint veszélyes szállítmányok őrzése terén	46
11.9. A veszélyesszállítmány-őrzés fogalma és területei	46
11.10. A járőrszolgálat ellátásának szabályai, a járőr általános feladatai	46
11.11. A járőrszolgálat felszerelése	46
11.12. A járőr útvonal- és időterve	46
11.13. Járőrözési módok	47
11.14. Intézkedés tűz, illetve egyéb katasztrófa észlelése esetén	47
11.15. A járőr intézkedése behatolásra utaló jelek észlelésekor, tevékenysége rendellenesség észlelése esetén	47
11.16. A járőr tevékenysége szabálysértés észlelése esetén	47
11.17. A járőr tevékenysége bűncselekmény észlelése esetén	47
12. Szállítmánykísérés gyakorlat	48
12.1. Szállítmányok kísérése	48
12.2. Az értékszállítás befejezését követő feladatok	48
13. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a készenléti járőrszolgálat ellátásának szabályai és a speciális őrzésvédelem	48
13.1. A készenléti (kivonuló) járőrszolgálat	48
13.2. Készenléti járőr általános feladatai, felszerelése, útvonala és kivonulási útvonaltervei	48
13.3. Kapcsolattartás a diszpécserrel	49
13.4. Intézkedés tűz, illetve egyéb katasztrófa észlelése esetén	49
13.5. A készenléti járőr intézkedése behatolásra utaló jelek észlelésekor, rendellenesség észlelése esetén	49
13.6. A készenléti járőr tevékenysége szabálysértés, bűncselekmény észlelése esetén	50
13.7. Lopások, zsebtolvajlások megelőzése, bizonyítása, és az ezekkel kapcsolatos intézkedések	50
13.8. A rendkívüli események bekövetkezése esetén teendő intézkedések gyakorlat	50
13.9. Intézkedési kötelezettségek szabálysértés, bűncselekmény észlelés esetén	51
13.10. A bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogása, kísérése és a hatóságnak történő átadása	51
14. Járőrszolgálat gyakorlat	51
14.1. A járőrszolgálat ellátása	52
14.2. A készenléti (kivonuló) járőrszolgálat	52
15. Testőri ismeretek	52
15.1. Információgyűjtés a védett személyről	53
15.2. Veszélyeztetettségi szint felmérése, kockázatelemzés	53
15.3. Védett személy biztosításával kapcsolatos feladatok (gyakorlati feladatok is)	53
15.4. A védett személy útvonalának biztosítása (gyakorlati feladatok is)	53
16. Testőri ismeretek gyakorlat	53
16.1. Védett személy biztosításával kapcsolatos feladatok	53
16.2. Védett személy útvonalának biztosítása	54
17. A személy- és vagyonőr jogállása, szervezete és feladatai	54
17.1. A személy- és vagyonőr tevékenységére vonatkozó jogszabályok és jogi normák	54
17.2. Speciális és etikai szabályok	54
18. A személy- és vagyonőr intézkedési jogkörei	55
18.1. A ruházat (csomag), valamint gépjármű ellenőrzés	55
18.2. Őrszolgálat	55
18.3. Személy és vagyonőri feladatok bűncselekmény és szabálysértés esetén	55
19. Közterület-felügyelő jogállása és feladata	55

20. A közterület-felügyelő intézkedési jogköre	57
21. A magánnyomozó jogállása és feladatai	58
22. A magánnyomozói tevékenység	59
23. A fegyveres biztonsági őr jogállása és feladatai	60
24. A fegyveres biztonsági őr intézkedési jogköre	60
25. A polgárőrség szervezete, a polgárőr egyesületek működése	61
26. A polgárőrség tevékenységi területei	61
27. A tömeg-, sportrendezvények biztonságának szabályai, személyi- és tárgyi feltételei	62
28. A sportrendezvény-biztosítás gyakorlati végrehajtása	62
29. Együttműködés különböző tömeg/sportrendezvények biztosításában	64
30. Személybiztosítás a tömeg/sportrendezvényeken	64
31. Testőri tervezési, szervezési feladatok	64
32. Bűnmegelőzés	64
33. Áldozatvédelem	65
34. Bevásárlóközpontok biztosítása	65
35. A pályaudvarok biztosításának különös szabályai	65
A MAGÁNBIZTONSÁG SZAKMAI TERÜLET MŰKÖDÉSÉT MEGHATÁROZÓ JOGSZABÁLYOK	67
KÉRDÉSSOR	69

BEVEZETÉS

A Segédkönyv elkészítésének célja egy olyan anyag összeállítása, amely segítséget nyújt a szakképző intézmények tanárai és oktatói számára az iskolai rendszerű szakképzés keretében folyó elméleti és gyakorlati képzés során a rendészeti és közszolgálati pályaorientációs képzés minél színvonalasabb biztosítására.

Az rendészet és közszolgálat ágazati oktatás bevezetésével a rendészeti pályaorientációs képzés része lett a magánbiztonság. Az elmúlt évtizedek változásai bebizonyították, hogy ez a terület is olyan szakmai specifikumokkal, egyedi szabályokkal rendelkezik, amely következtében feltétlenül szükséges egy önálló tananyag kialakítása.

A rendészeti érettségi megszerzésével a tanulók jogosultságot szereznek személy- és vagyonőr, valamint közterület-felügyelő munkakör betöltésére. Ennek következtében a kerettanterv magánbiztonsági területe is jelentősen felértékelődött.

Az elvárt tudás konkretizálásával segítséget kívánunk adni, ahhoz, hogy a képzésben részt vevő tanárok és oktatók képesek legyenek a tanulókat jobban felkészíteni mind a szakmai érettségire, mind a szakmai vizsgákra.

Az oktatás egységessé tétele mind az oktatók, mind a képzésben részt vevők számára rendkívül fontos.

Ezen kívül az egyes hangsúlyosnak jelölt témakörök rövid kifejtésére is sor kerül, annak megjelölésével, hogy milyen konkrét ténybeli tudás az elvárt.

A téma kifejtése során követjük az elkészült jegyzetek tagoltságát, ezzel is segítve a tananyag feldolgozását.

A jegyzetek sok gyakorlati szituációt tartalmaznak, ezeknek az órán történő gyakoroltatásához is segítséget kívánunk adni.

Reményeink szerint a segédanyag nagymértékben hozzájárul, a jegyzetek sikeres feldolgozásához és a magánbiztonság tantárgy eredményes oktatásához.

1. RÉSZ:

DR. CHRISTIÁN LÁSZLÓ MAGÁNBIZTONSÁG I. KÖZÉPISKOLÁSOK SZÁMÁRA CÍMŰ JEGYZETÉHEZ

1. A magánbiztonság története

A szerző ebben a fejezetben a magánbiztonság történetét sajátos szemszögből közelíti meg. Allan Pinkerton életének főbb mozzanatain keresztül mutatja meg a biztonság fontosságának egyes kérdésköreit. Fókuszál a magánnyomozói tevékenységre.

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a biztonság, magánbiztonság szélesebb körű tevékenység. A téma feldolgozásánál figyelembe kell venni az alábbi szempontokat:

- az emberek a társas fejlődés korai szakaszában már intenzíven foglalkoznak a biztonság kérdésével (a túlélés alapvető kérdéseként jelentkezik),
- a települések fejlődése, a városok kialakulása gyorsítja a fejlődési folyamatot,
- a fizikális vagyónvédelem mellett megjelenik a katasztrófák elleni védekezés is mint feladat (kialakuló, egyre pusztítóbb tüzesetek),
- a kereskedelem fejlődésével újabb kihívás jelenik meg, az áruk szállítása, raktározása, a pénzforgalom biztonságának megteremtése,
- a társadalmak fejlődésével, a jogrendek kialakulásával egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy az állam nem képes, és nem is akarja a biztonság teljes vertikumát „megoldani”. A magánbiztonság ilyen-olyan jogi szabályozásán túl a vagyon birtokosára bízva a vagyónvédelem kialakítását, szervezeti formáit,
- utalni kell a magyarországi „öngondoskodás, önvédelem kialakulására, fejlődésére (parasztvármegyék, örök, csőszök működése).

Megítélésünk szerint annak ellenére, hogy a fejezet bevezető, nagyon fontos szerepet tölt be a tantárgy elsajátításában. Megteremti a kapcsolódási pontokat más tantárgyakkal, felkelti az érdeklődést, és mintegy startjel funkcionál.

Javasoljuk egyeztetni más tantárgyi szakmai csoportokkal, felhívni a figyelmet a kapcsolódásokra. Felhasználni más tantárgyak tananyagait.

- történelem
- jogi ismeretek, kiemelve a jogterületek fejlődését
- katasztrófavédelem

A frontális előadás mellett – mint alapvető – jól alkalmazható módszerek:

1. Kiselőadás elkészítése. Egy-egy tanuló megadott témakörökben kutatómunka után rövid, 3–5 perces előadást készít, amelyet a következő órán előad:
 - a magyar detektív tevékenység fejlődése,
 - a tűzvédelem kialakulása, fejlődése Magyarországon.

2. Magánbiztonsági alapismeretek

A szerző a fejezetben kihangsúlyozza, hogy a biztonság alkotmányos jog „Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett, vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.” Kiemelten kezeli az anyag azt a sajátosságot, hogy a biztonság megteremtése komplex, összetett feladat. A rendvédelmi szervek mellett jelentős szerepet kap az önkormányzati rendészet és a magánbiztonság is. A 21. században egyre erősebbek azok a biztonsági kihívások, események, amelyek globálisan, széles körben érintik a mindennapok biztonságát, a polgárok nyugalmát. Ezeknek a kihívásoknak csak összefogással lehet megfelelni. Az állam szervei mellett a vagyombirtokosoknak is szerepet kell vállalni. „Az egyik legfontosabb kérdés az, hogy az állam, vagy az egyes ember miként tudja megvédeni magát, miként tud a növekvő veszélyek ellenére biztonságot teremteni.”

Az állam úgynevezett „problémakövető” magatartása mellett nagyon fontos tényezővé lépett elő a MEGELŐZÉS. A megelőzés nem lehet spontán reakció. Profi, szakmailag kimunkált tevékenységnek kell lenni. Az elmúlt évtizedek kitermelték azokat a szolgáltatásokat, ezeket megvalósító biztonsági vállalkozásokat, amelyek professzionálisan megfelelnek a napi kihívásoknak.

Az oktatás során fontos kihangsúlyozni, hogy a biztonság – zavartalan állapot – fenntartása a résztvevő szervezetek szoros együttműködésén alapul:

- a rendőrség,
- a polgárok önkéntes szervezetei, a polgárőrségek,
- az önkormányzati rendészeti szervek.

A fejezet fesseget olyan témákat, amelyeket a tanulók későbbi tanulmányaik során ismernek meg:

- rendőrség alapfeladatai,
- a közterület-felügyelet munkája,
- a polgárőrség tevékenysége,
- ezen szervezetek jogi szabályozása és együttműködési kötelezettsége,
- az önkéntes szervezetek és az önkormányzati szervezetek tevékenységének felügyelete.

A második fejezet is jellemzően a ráhangolást szolgálja. Kihangsúlyozva a biztonság fogalmi rendszerét. Megítélésünk szerint fontos szerepet tölt be az érdeklődés, motiváció felkeltésben.

A fontos frontális módszer során nagy szerep jut az összefüggések kihangsúlyozásának. Fel kell hívni a figyelmet a biztonság megteremtésének komplexitására.

A tanulók életkori sajátosságából következően kevés a személyes élmény, kapcsolat, ismeret a biztonságot fenntartó szervezetekről. Nagy motiváló ereje van az empirikus tapasztalásnak. Javasoljuk felvenni a kapcsolatot vagyombiztonsági vállalkozásokkal, közterület-felügyelettel, polgárőr szervezetekkel és:

- élménybeszámoló megtekintésével,
- intézményi látogatásokkal,
- egy-egy különleges technikai központ megtekintésével (térfigyelő központok, érdekes feladatokat ellátó vállalkozások stb.)

megismertetni a diákokat a magánbiztonságot szavatoló szerveződések munkájával.

Javasoljuk az oktatás e szakaszában mérni az érdeklődést és a tudást. Tisztázni, milyen mélységben sikerült az érdeklődést felkelteni, ugyanis itt még van lehetőségünk korrigálni, esetleg visszalépni és egyes tudásanyagot megerősíteni.

Módszerek:

- élményalapú esszé megírása (egy-egy látogatásból, élménybeszámolóból, mi maradt meg),
- hírekben szereplő események kooperatív vitában való feldolgozása és a végén az aktivitás értékelése,

- „vizsgáztass TE” játék alkalmazása (a témában mindenki dolgozzon ki feladatlapot, megoldásait, és ezt átadva egymásnak oldják meg). Értékelni lehet a kérdéseket, de a megoldásokat is, sőt képet kaphatunk a csoport szerkezetéről is.

3. Munkavédelem, balesetvédelem, elsősegélynyújtás

Az oktatás talán egyik legelvontabb területe a munkavédelem, balesetvédelem, elsősegélynyújtás. A tanulócsoporthoz életkori sajátosságainak megfelelően még nem találkozott ezekkel a kérdésekkel, előírásokkal, jogi szabályozással.

A kockázatok különféle formákban jelennek meg, a veszélyes gépektől kezdve a veszélyes anyagokon át egészen a munkakörnyezet lelki és szociális tényezőiig, ideértve a rossz munkaszervezést, a szociális és higiénés ellátás hiányosságait, a munkahely emberi tényezőit.

Mivel életünk jelentős részét munkahelyünkön töltjük, az ország lakossága, a nagyobb és kisebb közösségek számára is feltétlenül szükséges a munkahelyek károsító hatásainak csökkentése. Ehhez nélkülözhetetlen minden ember, valamennyi szereplő aktív közreműködése.

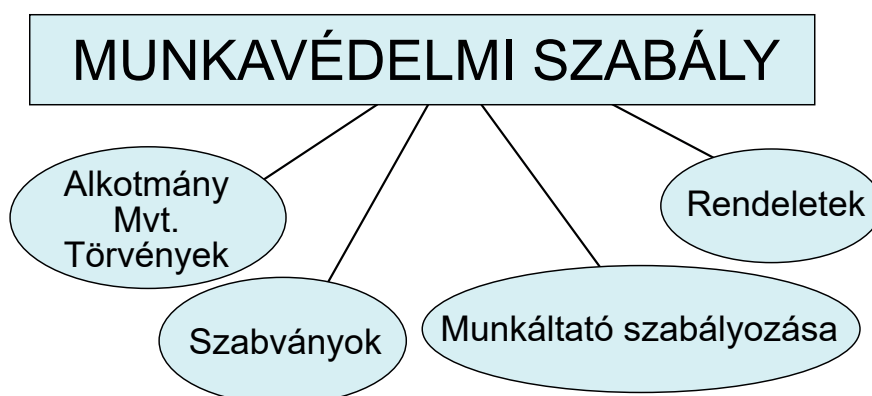
Az előírások be nem tartása jelentős következményekkel jár.

A munkavállaló szempontjából:

- keresetkiesés (táppénz, túlmunka lehetőségének elvesztése);
- nem megtérülő befektetések (például megszerzett szakmáját nem folytathatja tovább);
- egzisztenciális problémák – munkahely elvesztése, pályamódosítási kényszer, a megbetegedés okozta többlet költségek;
- munkavállaló családját érintő hatások;
- személyes életének megnehezülése;
- egyéb további következmények.

A munkáltatónál jelentkező hátrányok:

- kártérítési és megtérítési kötelezettségek;
- a munkaerő kiesése okozta termeléskiesés;
- a munkaerő pótlásának, új munkaerő képzésének, betanításának költsége.

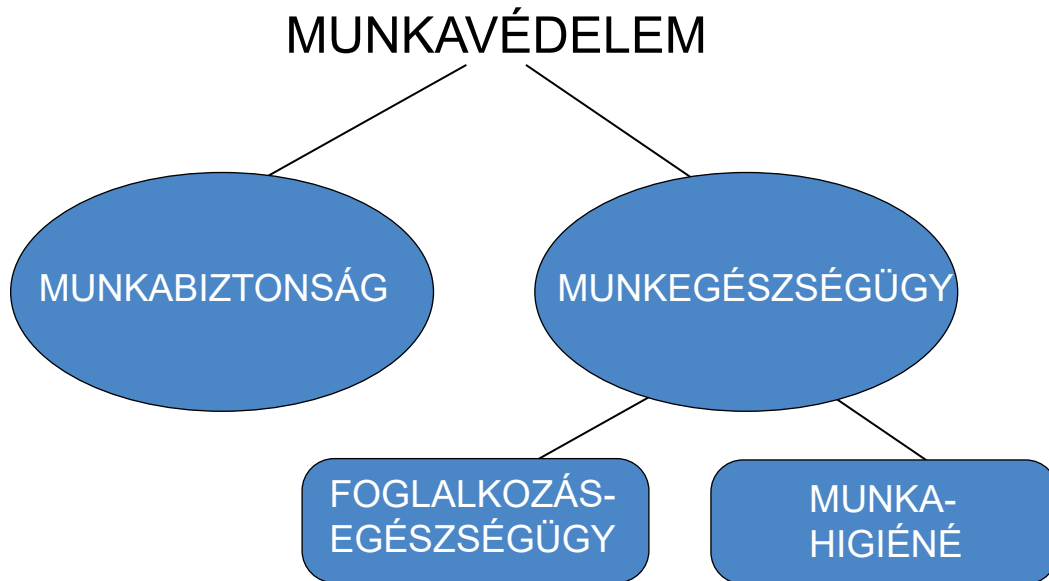

1. ábra

Munkavédelmi szabály

Forrás: a szerző szerkesztése

Az előadások során fontosnak tartjuk kihangsúlyozni a fenti ábra összefüggéseit. Megértetni, hogy a munkavédelem nem öncélú, „felesleges” előírások összesége, hanem mindenki számára fontos megismerendő, és betartandó „játékszabály”.

2. ábra

Munkavédelem belső szerkezete

Forrás: a szerző szerkesztése

Az előadásokban tudatosítani kell a munkavédelem belső szerkezetét is.

Javasoljuk beszerezni különböző szervezetek munkavédelmi szabályzatát, és kiadni egyéni feldolgozó munkára azzal az utasítással, hogy:

- a tanuló készítsen munkavédelmi oktatási vázlatot,
- a feldolgozás során emelje ki a számára legfontosabb szabályokat,
- esetleg milyen hiányosságokat észlel a szabályzatban.

Majd az órán lehetőséget kell biztosítani arra, hogy kiselőadás vagy vitaindító formájában feldolgozzák a témát.

Az elsősegélynyújtás kérdéskörében fontosnak tartjuk idézni a szerző szavait.

„Az elsősegélynyújtás fogalma:

- az elsősegélynyújtás a hirtelen megbetegedett, vagy balesetet szenvedett ember részére nyújtott azonnali segítség, beavatkozás attól a személytől, aki megfelelő ismeretekkel rendelkezik, és elsősegélynyújtásra képes.

Az elsősegélynyújtás elsődleges célja:

- az, hogy az életet, vagy egészséget veszélyeztető heveny állapot miatt az azonnali egészségügyi ellátásra szoruló személy haladéktalanul megkapja azt a segítséget, amelyet az egészségügyről szóló törvény minden állampolgár számára előír.

Időben nyújtott elsősegély = esély az életben maradásra!!”

Hangsúlyozzuk, hogy ez a témakör az elméleti tudás mellett jelentős gyakorlati felkészültséget is igényel.

Gyakorlatias megközelítésben szóba jöhet:

- hozzáértő, felkészült személy bevonása és bemutató szervezése,
- a fogások csoportos gyakorlása, gyakoroltatása,
- a témához kapcsolódó filmek vetítése.

Igyekeznünk kell bizonyos mértékű jártasságot elérni, baleset esetén a magabiztos fellépés alapjait lerakni.

4. Egészségvédelem

„Az egészség fogalma:

Napjainkban egyetértés van abban, hogy: *az egészség nem pusztán a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jóllét állapota.*”

A fenti fogalom, amellyel a szerző a témakört indítja, mélységében fogalmazza meg a tartamát. A szerző hangsúlyozza a személyiség nevelésének fontosságát.

- Felsorolja és kifejti a meghatározó tényezőket:
- Külső környezeti tényezők
- Belső tényezők
- Életmód
- A mozgás
- A táplálkozás
- A pihenés
- Egyéb tényezők
- Egészségnevelés

A feldolgozás módszere elsősorban az előadás, amelynek során hangsúlyozni kell az egészségnevelés fontosságát.

Javasoljuk még megfontolni:

kooperatív vitát alkalmazni: egy-egy példa vita formájában való feldolgozás (a tanuló maga fogalmazza meg a jó, követendő magatartást; lehetőséget ad a kritikus elgondolkodásra),

alkalmazható még a „T” módszer bizonyos változtatással: a T táblázat egyik oldalára gyűjtjük a helyes viselkedéseket, követendő magatartást, a másik oldalra a helytelen gyakorlatot. Természetesen minden viselkedést igyekszünk a legteljesebben kifejteni.

5. Környezetvédelem

A fejezet tartalmi összefoglalására, a téma legteljesebb bemutatására idézzük a szerző témakör-összefoglalóját:

„A természeti örökség és a környezeti értékek a nemzeti vagyon részei, amelyeknek megőrzése és védelme, minőségének javítása alapfeltétel az élővilág, az ember egészsége, életminősége szempontjából. E nélkül nem tartható fenn az emberi tevékenység és a természet közötti harmónia, elmulasztása veszélyezteti a jelen generációk egészségét, a jövő generációk létét és számos faj fennmaradását.

Ebben a fejezetben az emberi környezet és a természet védelmével kapcsolatos feladatokkal foglalkozunk.

Fontosnak tartjuk, hogy a környezetvédelem és a természetvédelem fogalmát tisztázzuk.

A fejezetben megismerhetjük az alábbi fontosabb témákat:

- A környezet védelmének hazai alapelvei:
 - az elővigyázatosság, a megelőzés és a helyreállítás alapelvei;

- felelősség a környezetért;
 - együttműködés a környezet védelmében;
 - tájékozódás, tájékoztatás és nyilvánosság a környezet megóvása érdekében;
- A környezeti elemek védelme és az elemeket veszélyeztető tényezők (a föld-, a víz-, a levegő-, épített környezet-, élővilág-, védelme, a veszélyes anyagok és technológiák, a hulladékok, zaj és rezgés, sugárzások).
 - A közterületek tisztasága érdekében fontosak a befolyásoló tényezők és azok kezelése. Tudatos tevékenységgel, folyamatos lakossági tájékoztatással, a cégen belüli és kívüli tudatformálással a köztisztasági feladatok jó szinten közmegelegedésre elvégezhetők.
 - A veszélyeztetett növény- és állatfajok védelme fokozott odafigyelést igényelnek. E körben a jogszabályok kiemelt feladatokat rónak az államra.
 - Az emberi környezet tisztaságának negatív befolyásoló tényezője a közterületeken hagyott kutyaürülék. A tisztaság megteremtése érdekében ma már nemcsak beszélünk róla, hanem pozitív gyakorlattal is találkozhatunk. Különös felelősséggel tartoznak az ebtulajdonosok, akiknek kötelessége a kutyaürülék összegyűjtése, és megfelelő helyen történő elhelyezése.
 - A szelektív hulladékgyűjtés pozitív gazdasági hatásainak kiaknázására egyre nagyobb figyelmet kell fordítani.
 - A zöldhulladék kezelése érdekében komposztálási eljárással kell élni.
 - Az elhullott állatok által okozott veszély kiküszöbölése érdekében az állattartóknak a jogszabály által előírt szabályok szerint kell eljárnia.”

A feldolgozásnál fontos a frontális módszer, az előadás érdekes összeállítása, annál is inkább, mert megint egy nagyon fontos, de a társadalom által kicsit „mellőzött” témáról van szó. Fontos azért is mert meggyőződésünk, hogy a környezetvédelemben döntő áttörést a fiatalok nevelésén keresztül lehet elérni.

A környezetvédelem témakörének elmélyítésénél ajánljuk még a következő módszereket:

- környezetvédelmi témájú filmek megtekintése és beszélgetés formájában feldolgozása,
- a témához kapcsolódó akciók szervezése (szemétszedés, fásítás stb.),
- kiselőadás készítése a témában,
- „Mi a fontos” szólánc a témában.

6. Speciális szociológiai ismeretek

A szerző a tananyagban részletesen kidolgozza a témát. Megint arra kell a figyelmet felhívni, hogy a tanulócsoporthoz életkori sajátosságaiból adódóan nehezen feldolgozható anyagról van szó.

Az előadás összeállításánál javasoljuk más tantárgyak tanáraival konzultálni, és az adott tantárgyi tapasztalatokat, példákat beépíteni, kötni egymáshoz.

Érdekes megoldási lehetőségeket rejt a szociológiai adatgyűjtési módszerek felhasználása az oktatásban:

- publikált statisztikai adatok másodelemzése,
- tartalomelemzés (dokumentumelemzés),
- megfigyelés,
- esettanulmány,
- kísérlet,
- lekérdezés (lehet interjú vagy kérdőív).

Egy-egy témát kiválasztva házi dolgozat formájában kidolgoztatni más-más módszerrel, és az órán előadva összehasonlítani az eredményeket. Megvitatni az egyes következtetések eltéréseit, azok okait.

7. A magánbiztonság speciális kommunikációja

A tananyag nagyon tartalmasan, sokoldalúan tárgyalja a kommunikáció témakörét. Jól használható az alapelőadásra való felkészüléshez. Javasoljuk a téma előadójának, hogy feltétlenül konzultáljon a magyar nyelv és irodalom tanító kollégáival. Hangolják össze a tananyagokat, illetve minkét terület összpontosítson a biztonsági tevékenység során felmerülő kommunikációs igényekre. A téma más rendszeti oktatási anyagokban is felbukkan bizonyos specifikációkkal.

Javasoljuk az előadás során kiemelni az alapfogalmakat, összefüggéseket. E területen nagy szerepet kap a tudásanyag elsajátításában a szerepjáték. Teret kell biztosítani minden tanulóknak a szükséges megszólalásra, gyakorlásra.

A tankönyvben a szerző sok gyakorlatot leír, végrehajtási instrukciókkal lát el. Jól alkalmazható ötleteket ad újabb feladatok kidolgozására.

8. Magánbiztonsági dokumentumok

Egy látszólag gyakorlatias témakörhöz értünk. A látszatot nagyon hamar lerombolja a tananyag. Kiderül, hogy sok-sok ismeretet kell elsajátítani ahhoz, hogy gyakorlati tevékenységet a jogszabályoknak, a belső utasításoknak megfelelően, szabályosan lássuk el.

Javasoljuk az előadást sokoldalúan szemléltetni. A tananyag akkor mélyül el igazán, ha a tárgyat, ismertetett okmányt tudjuk fizikai valóságában bemutatni. Javasoljuk – elsősorban az iskoláknak – hogy a jól működő magánbiztonsági cégektől szerezzenek be iratmintákat szemléltetési céllal. Az iratminták sokszorosításával lehetőség nyílik a kitöltés gyakoroltatására.

Javasoljuk egyes fontos, kritikus mozzanatok, feladatok (szolgálatváltás stb.) eljátszását. Nagyon hasznos az oktatás e szakaszában is megtekinteni egy működő vállalkozás gyakorlatát.

9. Általános vagyónvédelmi és szolgálati ismeretek

A tankönyv jó tematikai felépítéssel tárgyalja a személy- és vagyónvédelmi tevékenységeket. Foglalkozik:

- a gazdasági társaságok alapításával,
- a szakmai követelményekkel,
- a jogszabályi háttérrel,
- a vagyón- és titokvédelmi szabályokkal,
- a vagyónörre vonatkozó általános és speciális szabályokkal,
- az etikai szabályokkal,
- a tevékenységi terület ellenőrzésével.

A tananyag megfelelő alap az előadásokra való felkészüléshez. Nagyon fontos tapasztalati tény, hogy a 9.-es 10.-es tanulók nehezen sajátítanak el bizonyos ismereteket, nehézkes a szövegértésük és végképp nehezen „olvasnak” jogszabályokat.

Bevált módszer előre megadott szempontok alapján, házi dolgozat formájában jogszabályi részletek elemzése, kiselőadás készítése és kiscsoportos megbeszélése.

10. Személy- és vagyónvédelmi alapismeretek

„Ebben a fejezetben megismerhetjük a szolgálatra való felkészüléssel, a szolgálat átadás-átvételével kapcsolatos feladatokat.

A vagyónőri szolgálat ellátására vonatkozó jogi és szakmai előírásokat, továbbá a fentiekhez kapcsolódó szolgálati okmányokat.

A különböző szolgálati tevékenységek ellátása magában foglalja a különböző technikai ellenőrző, átvizsgáló eszközöket, és azok jogszerű alkalmazását. E témakörön belül foglalkozunk az őr-, járőr-, bolti őr, recepciós szolgálat alapelveivel, végrehajtásának rendjével, valamint a terület (szállítmány) biztonságát befolyásoló tényezőkkel.”

A szerző által az összefoglalóban leírtak részletesen bemutatják az egyes tevékenységek követelményeit, a végrehajtás módjait. Itt lehet hasznosítani a szolgálati dokumentumok fejezetben megismert és begyakorolt fogásokat.

Javasoljuk az egyes feladatkörök végrehajtásának elmélyítésére szerepjátékok beiktatását. A tanulók a kidolgozott eseteket különböző szerepkörben játszanak el.

Alkalmazható az „Élménybeszámoló” feladat is: a mindennapi életben, élő szituációk megfigyeléséről számolnak be a tanulók az órán. (Áruházak biztonsági szolgálatának megfigyelése; intézmények biztonsági szolgálatainak tevékenysége.) Törekedni kell arra, hogy a megtanult ismeretek alapján kritikusan figyeljék az eseményeket.

11. Védelmi rendszerek gyakorlat

A fejezetben a tankönyv szerzője kiemelten a különböző védelmi rendszerekhez tartozó technikai eszközöket mutatja be. Leírja a/z:

- elektronikus behatolásjelző rendszer elemei
- a tárgyvédelem eszközei,
- a személyvédelem eszközei,
- a riasztás-jelzés eszközei,
- videómegfigyelő-rendszerek,
- automatikus tűzjelző rendszerek,
- beléptető rendszerek,
- áruvédelmi rendszerek,
- kültéri mechanikai védelmek,
- héjszerkezeti védelmek,
- záruk, zárszerkezetek,
- rácsszerkezetek,
- értéktároló eszközök

technikai elemeit, főbb követelményeit. A tananyag hangsúlyozza, hogy a technikai fejlődés nagyon gyors, így a pillanatnyi fejlettségről lehet képet adni.

Jól szemlélteti viszont a rendszerbe szervezést.

Az elsajátítandó ismeretről azt kell mondani, hogy nehéz, monoton, ha nem „oldjuk fel”. Érdeklődés fokozható a „Labor-rendszer” kialakításával.

LABOR-RENDSZER:

- a tanulókkal kiépítünk egy meghatározott rendszer oktatási vázát, ezzel mindenki számára szemléletesen láthatóvá válik a rendszer,
- egy beavatott személy hibát helyez a rendszerbe,
- feladat: felismerni a hibát és javítani.

Ezzel a módszerrel előhívjuk a kreativitást, a közvetlen részvételt és a szemléltetést.

Nagyon eredményes az előadásba videókat és más képi alkalmazásokat beépíteni. A *linkedin.com* oldalon vagyonsvédelmi cégek reklámoznak eszközöket, ismertetnek rendszereket.

Ezen kívül speciálisabb szakmai fórumok, ahonnan lehet tájékozódni:

- <https://www.securitymagazine.com>
- <https://securitytoday.com>
- <https://www.securityinfowatch.com>

A vagyonsvédelmi eszközök, tervezésének, kiépítésének, alkalmazásának van egy szinte kőbe vésett technológiai sorrendje:

- helyszín felmérése
- védelmi koncepció megalkotása
- tervezés
- telepítés
- üzembe helyezés, tesztelés

Javasoljuk megkeresni a tervező cégeket és szakemberek tájékoztatását kérni ezekben a kérdésekben. Tapasztalat, hogy ezek a cégek munkatársai szívesen vesznek részt ilyen tájékoztatókon.

12. Objektumsvédelmi gyakorlatok

A jegyzet adott fejezetének tartalmát legteljesebben a szerző összefoglalójával lehet kifejezni:

„Az objektumok területén az ott folyó tevékenység zavartalan működése, az ott tartózkodó emberek személy- és vagyonsvédelme alapvető érdek. A különféle típusú objektumok biztonságát jelentősen befolyásolják a benne lévő értékek, és az ott folyó tevékenység. Megfelelő őrzésvédelmi módszerekkel és technikával sikerül biztosítani az objektumban folytatott tevékenység rendeltetésszerű működését. Kiemeltük a ki- és beléptetés során alkalmazott fokozott ellenőrzést, és a területőrzés módszereit.”

Egyértelműen kiderül a tananyagból, hogy egy komplex, összetett tevékenységről van szó. Az objektumsvédelem végrehajtásánál az eddig megtanult ismereteket alkalmazni kell. Fontos szerepet játszik az élőerő, de ugyanilyen fontos a technikai rendszerek támogatása.

Az előadás során javasoljuk kihangsúlyozni a meghatározó tényezőket:

- az objektum biztonsági besorolása (kritikus infrastruktúrák stb.),
- élet- és vagyonsvédelmi intézkedések összessége, komplex rendszere,
- a rendelkezésre álló feltételrendszer,
- a védelem fenntartásának lehetősége,
- a támadás elhárítása, a veszélyhelyzet felszámolása,
- a működés zavartalanságának biztosítása,
- a támadás bekövetkezését megelőző állapot visszaállítása.

Javasoljuk a frontális, előadás alapú feldolgozást filmek beiktatásával színesíteni.

A tudás elmélyítése érdekében itt is lehet alkalmazni az „Esettanulmány” módszert. Ennek keretében egy-egy megtörtént esemény (vagy kitalált történet) feldolgozásával erősíthető az érdeklődés, beépíthető a tudás.

13. Rendezvénybiztosítási gyakorlat

A rendezvénybiztosítás a magánbiztonsági tevékenységek közül talán a legösszetettebb, magában foglalja szinte minden tevékenység feladatait. Kiterjed a személybiztosításra, a területbiztosításra, esetenként az objektumvédelemre, de feladatokat ad a katasztrófák elkerülésében. Összetettségét, komplexitását jellemzi a tartalmi sokszínűsége. Nagy körültekintést igényel az egyes rendvédelmi szervek, rendezők, a biztonságot biztosító szervezetek közötti együttműködés megszervezésében. A rendezvénybiztosítás legfőbb célja az összegyűlt emberek személy- és vagyonbiztonságának a védelme.

Megfogalmazódnak:

A szervező kötelességei:

- a rendezvény jellegének megfelelően megtenni a szakhatóság felé a szükséges bejelentéseket, beszerezni az engedélyeket és megkötni a szerződéseket,
- megkötni a megbízási szerződést a megfelelő vagyonvédelmi céggel a rendezői feladatok elvégzésére,
- megszervezni a rendőrséggel, a rendezővel, a szakhatóság képviselőivel és egyéb közreműködőkkel a helyszínbejárást, pontosítani a rendezvény lebonyolításának részfeladatait, a felelősöket,
- meghatározni a közreműködői és rendezői létszámot és a feladatokat,
- biztosítani a közreműködők infrastrukturális igényeit, a szükséges technikai eszközöket.

A rendezvénybiztosító jogai:

- a területre belépő, vagy az ott tartózkodó személy kiléte igazolására, a belépés, illetőleg a tartózkodás céljának közlésére, jogosultságának igazolására felhívni;
- a jogosultság igazolásának megtagadása, illetőleg a közölt adatok valótlansága esetén a belépést megakadályozni, a bent tartózkodást megtiltani, az érintett személyt felszólítani;
- a területre belépő személyt – különösen testi sérülés okozására alkalmas tárgyak bevitelének megakadályozása érdekében – csomagja tartalmának bemutatására felszólítani;
- az érintett személyen és csomagján kizárólag fémtárgyak kimutatására alkalmas eszközt alkalmazni, ennek elutasítása esetén, a rendezvényen való részvételt megtiltani;
- a területen tartózkodó, vagy onnan kilépő személyt csomagja tartalmának, járművének, valamint szállítmányának bemutatására felhívni;
- a jogsértő személyt magatartása abbahagyására felhívni;
- a rendezvény megtartását akadályozó vagy zavaró, annak biztonságát veszélyeztető, illetve az ott jogellenesen tartózkodó személyt kilétének igazolására felszólítani, rendezvényen való részvételét megtiltani, távozásra felszólítani, a rendezvényről kivezetni;
- vagyonvédelmi, biztonságtechnikai eszközöket, rendszereket alkalmazni;
- a területre belépők ellenőrzésére fegyver-, illetve robbanóanyag-kutató műszert alkalmazni, és a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök bevitelét megtiltani;
- minden olyan törvényes intézkedést foganatosítani, ami a rendezvény zavartalanságát, a résztvevők biztonságát biztosítja, illetve az esetlegesen kialakult konfliktus elterjedését megakadályozza.

A jogosultságok ismerete és betartása lehetőséget biztosít arra, hogy a személy- és vagyonőr intézkedése szakszerű legyen, és helyes alkalmazásukkal elkerülje a kritikus helyzeteket.

A rendezvénybiztosító kötelességei:

- a jogszabályokban előírtak maradéktalan betartása,
- a megbízásra vonatkozó biztosítási terv elkészítése (alapvetően a biztonsági vezető feladata),

- a megbízó által a szerződésben meghatározott feladatok (például személy-, csomag-, gépjármű átvizsgálás stb.) végrehajtása,
- rendzavarás esetén a jogszabályban megengedett arányos mérvű kényszerítő testi erő alkalmazható, valamint a jogos védelmi helyzetben a megengedett védelmi eszközöket (gumibot, gázspray, őrkutya) lehet igénybe venni,
- a titoktartási kötelezettség betartása,
- a személyiségi jogokra vonatkozó előírások betartása a rendezvénybiztosítás teljes időtartama alatt, illetve azt követően,
- a szervezővel és a hatósági és rendvédelmi szervekkel a kapcsolat folyamatos fenntartása, a hatóság által fogantatosított intézkedések végrehajtásának segítése,
- a meghatározott jelentések időbeli megtétele.

E fejezetnél is javasoljuk az előadásokat színesíteni betétfilmekkel.

Nagyon szemléletesé lehet tenni az oktatást „Esettanulmányokkal”.

- 1985. május 29. Brüsszel; Heysel stadion BL-döntő (a helyszín alkalmatlan a rendezvény megtartására; bejárasi hiányosságok stb.),
- 1989. április 15. sheffieldi stadion, Liverpool–Nottingham kupadöntő,
- egy-egy pozitív példa feldolgozása.

14. Fizikai állóképesség fejlesztése

A szerző szavaival élve:

„Fizikai képességek fejlesztése a rendészeti képzésben

Fizikai képességeken a mozgások hatékonyságát meghatározó összetevőket értjük. Ezek a mozgások lehetnek sporttevékenység részei, vagy akár rendészeti intézkedés alkalmával is beszélhetünk hatékony mozgásos cselekvésről. A fő képességek az erő, a gyorsaság, az állóképesség, valamint a koordináció, melyek minősége egyrészt öröklött, másrészt tanulási, gyakorlási folyamatokon keresztül nagymértékben fejleszhető.”

A fejezetben megismerkedhetünk a fizikai képességek fejlesztésének módszereivel.

Egy önálló vagyonnvédelmi képzés keretében fontos információkat tartalmaz a tananyag, de iskolarendszerű képzésben e terület fejlesztése a testnevelés, az önvédelem vagy az intézkedéstaktikai tantárgyak feladata.

Javasoljuk, hogy a munkaközösségek egyeztessenek a követelmények kialakításában.

2. RÉSZ:

DR. CSEGE GYULA PHD MAGÁNBIZTONSÁG II. A RENDÉSZETI ÜGYINTÉZŐ, A RENDÉSZETI ŐR, A KÖZSZOLGÁLATI ÜGYKEZELŐ, VALAMINT A KÖZSZOLGÁLATI ÜGYINTÉZŐ SZAKKÉPESÍTÉSEK SZAKKÉPZÉSI KERETTANTERVÉHEZ ILLESZKEDŐ JEGYZETÉHEZ

1. A magánbiztonság általában fejezet alatt egy általános bevezetőt találunk a magánbiztonsággal kapcsolatban

Év eleji ismétléshez, beszélgetésindítónak ajánlható, de a feldolgozás nagy hangsúlyt nem igényel.

1.1. A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló részben 2005. évi CXXXIII. törvény (továbbiakban: SzVMt) hatálya alá tartozó tevékenységek cím alatt

- A természetes személyek életének és testi épségének védelme,
- az ingatlan, illetve ingóság őrzése,
- a szállítmány kísérése, pénz és érték szállítása,
- a rendezvény biztosítása,
- illetve mindezen tevékenységek szervezése, irányítása

címszavakkal kapcsolatban találunk egy-egy általánosnak mondható gondolatot.

Mivel mindezekről már Dr. Christian László jegyzetében részletesen volt szó, valamint e jegyzet is később a vagyonvédelmi tevékenységek részletes elemzésénél is szóba kerülnek, ezért ezt a részt kizárólag ismétlésként érdemes áttekinteni. Esetleg, ha valamelyik rész felkeltette valamelyik diák érdeklődését beszélgetésindítónak tudom ajánlani.

1.2. A magánbiztonsági tevékenységet végzők alkalmazási feltételei

A cím alatt az alkalmazás feltételeit megtaláljuk, de a lábjegyzetbe kerültek olyan fontos információk, amelyeket mindenképpen ki kell emelnünk a kizáró okok közül, mint a foglalkozástól eltiltás, a büntetett előélet, és a folyamatban lévő büntető eljárás. Ezekről mindenképpen érdemes szót ejteni, és nem apró betűs részként kezelni.

1.3. A foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Ez a téma nagy valószínűséggel nem fogja megérinteni a tanulókat, és a feldolgozás nem igényel nagy hangsúlyt.

1.4. A tevékenység során előforduló leggyakoribb bűncselekmények, szabálysértések

Ez a rész meglehetősen rövid. Tekintettel arra, hogy a tanulók még nem tanultak jogi ismereteket, és mind a vagyonvédelmi munka, mind a tanulmányukat záró vizsga szempontjából lényeges, ezért ezt a részt jelentős mértékben ki kell egészíteni. Elengedhetetlennek tartjuk például a lopás azon minősített eseteinek elemzését, amelyek a szabálysértési értékre elkövetett vagyon elleni cselekményeket bűncselekménnyé minősítik.

Több olyan ritkán előforduló bűncselekmény is említésre kerül, amelynek megtanítása az oktatás e szakaszában még nem szükséges, ilyenek a háborús uszítás, közösség elleni uszítás, a nemzeti-szocialista vagy kommunista rendszerek bűneinek nyilvános tagadása, nemzeti jelkép megsértése, önkényuralmi jelkép használata, hatósági rendelkezés elleni uszítás, rémhírterjesztés.

1.5. A tevékenység során előforduló jogos védelmi és végszükség-helyzetek, intézkedések, cselekvések jogi megítélése

Az „a) jogos védelem” alcím alatt a megelőző védelmi helyzettel kezdi a témát a szerző, de ezzel a vagyonvédelmi tevékenység során nem találkozhat egy személy- és vagyonőr tevékenységet ellátó. A telepített mechanikai védelmi eszközök nem okozhatnak sérülést, és a figyelmeztetések elhelyezése sem az ő feladata.

Az arányosság jogos védelmi helyzet szerinti értelmezését és kiterjesztését az alapelvekkel összhangban az arányossággal együtt kell tanítani.

A jogos védelmi helyzet kifejtése bonyolult lehet ennek a korosztálynak, ezért azt érdemes példákra keresztül megragadni.

Például:

Ha valakit ketten megtámadnak, és ő csak úgy tud védekezni, hogy közben súlyos sérülést okoz az egyik támadónak, az formailag súlyos testi sértés lehet, de mivel jogos védelmi helyzetben cselekedett, ezért nem fogják megbüntetni.

Fontos, hogy nem csak önvédelemről van szó. Mások jogtalan támadása esetén is fennáll a jogos védekezés lehetősége.

Például, ha valaki azt látja, hogy egy idős személyt bántalmaznak, és a védelmére kel, de eközben sérülést okoz a támadónak, akkor vele kapcsolatban is alkalmazni kell a jogos védelem szabályait.

Az arányosság figyelembevételével vagyon elleni támadás esetén ugyanígy fennáll a jogos védekezés lehetősége, akár a dolog elvételének vagy azonnali visszaszerzésének érdekében.

A „b) végszükség” alcím alatt a jogi kifejtés kifogástalan, de a korosztály számára nehezen érthető, és a tananyag elsajátításához nem szükséges, gyakorlati haszna minimális.

A lényeges belőle, hogy ha valaki csak úgy tud valakit vagy valamit egy veszélyből kimenteni, hogy közben bűncselekményt követ el, azt emiatt nem fogják megbüntetni, ha nem okoz nagyobb kárt, mint aminek elhárítására törekedett (például szándékos rongálást követ el, hogy ki tudjon valakit hozni az égő raktárból).

1.6. A büntető- és szabálysértési eljárás folyamata, szakaszai

Ennek a résznek a megtanítása még ekkor nem szükséges. Később részletesen fogják tanulni a tanulók, de a téma a magánbiztonság szempontjából nem bír olyan jelentőséggel, hogy azt érdemes lenne kiemelni a jogi ismeretek tantárgyából, és azt előre megtanítani.

A magánbiztonság résztvevőinek a büntető eljárás kapcsán legfontosabb tudnivalói a feljelentés tartalmi követelményein túl, a nyomozás és a bizonyítás elősegítése, a helyszín biztosításával, a tanúkutatással, a tanúk visszatartásával, valamint az egyéb bizonyítékok biztosításával.

A büntetőeljárás és szabálysértési eljárás menetének ismeretére elegendő kisebb hangsúlyt fektetni.

1.7. Teendők közveszély esetén

A cím első felében alapos képet kapunk a közveszély meghatározásairól és a veszélyben lévők kategorizálásáról. Az oktatás szempontjából a lényeg, hogy ilyen esetben mit kell tenni, amelyet a tanulók figyelmes olvasással emelhetnek ki a szövegből.

A témakidolgozás második felében a közveszély, a közveszéllyel fenyegetés párhuzamba állítása szerepel. A tanulók rendszeresen összekeverik a közveszélyokozás és közveszéllyel fenyegetés bűncselekményét, ezért minél előbb tudatosítani kell a különbségeket a gyakorlati tevékenységgel összefüggésben.

A magánbiztonság résztvevőinek tevékenysége teljesen más egy közveszély színhelyén, és egy közveszéllyel fenyegetés, például bombariadó esetén.

A tanulóknak tudatosítani kell, hogy a bombariadó esetén valószínűleg nincs bomba, de mindent meg kell tennünk, hogy ha van, akkor se kerüljön senki veszélybe. A hangsúly ebben az esetben a bejelentő alapos kikérdezésére, a bejelentés tartalmán túl, a bejelentő beszédének, szóhasználatának, esetleg akcentusának, beszédhibájának megfigyelésére terjed ki. Ezt követően a rendőrség értesítése, majd az épület kiürítésének a megkezdése a feladat.

E feladatok részletes leírását több helyen találjuk meg, lásd alábbi felsorolást, tartalmuk szerint teljesen fedik egymást, így célszerű lehet ezt egy alkalommal megtanítani, és később csak átismételni, hiszen a személy- és vagyonőr feladata egy ilyen szituációban mindig ugyanaz lesz, függetlenül attól, hogy szállodában, boltban vagy egy üzemben teljesít szolgálatot.

- 4. fejezet: Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a recepciós szolgálat ellátásának szabályai
- 4.5. cím: Intézkedés tűz, illetve egyéb katasztrófa észlelése esetén
- 6. fejezet: Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a bolti szolgálat ellátásának szabályai
- 6.5. cím: A bolt kiürítésének rendje
- 7. fejezet: Bolti szolgálat ellátásának szabályai gyakorlat
- 7.3. cím: A bolt kiürítésének gyakorlása
- 9. fejezet: Magánbiztonsági tevékenységhez kapcsolódó gyakorlatok
- 9.7. cím: Közveszély felismerése, a szakmai szabályok szerinti intézkedés
- 34. fejezet: Bevásárlóközpontok biztosítása

Legrészletesebben a 7.3 cím alatt vannak kifejtve a boltriadó esetén teendő intézkedések. Javasoljuk mindegyik részt egyszerre áttekinteni, és a különbségeket megbeszélni.

Míg a közveszéllyel fenyegetésnél már magával a bejelentéssel találkozhat a telefonközpontosként, portásként dolgozó, a közveszély okozás esetén már a veszélyhelyzettel találkozik. Az első esetben egy lehetséges veszélyről, míg a másodikban egy tényleges vészhelyzetről kell beszélni.

A két helyzetben az épület kiürítése a közös, de a végrehajtásban már sok különbség lesz.

1.8. A helyszínbiztosítás alapszabályai

Ez egy nagyon fontos rész, amit nagyon alaposan érdemes megtanítani és számonkérni.

A nyomok eredetben történő megőrzése, és a tanúk visszatartása a nyomozás és bizonyítás szempontjából rendkívül fontos, de nem szabad elfelejteni, hogy mindennél fontosabb az életmentés és az elsősegélynyújtás.

1.9. A szolgálat átadásának, átvételének általános szabályai

Bármelyik szolgálati formánál sor kerülhet a szolgálat átadás-átvételre, ezért alaposan át kell venni ezt a részt. Az elméletnél megint csak fontosabb lesz a gyakorlat, amit a jegyzet egy későbbi részében találunk meg.

A *9. Magánbiztonsági tevékenységhez kapcsolódó gyakorlatok* című fejezet részletesen leírja, a szolgálatba lépés és váltás menetét. Valószínű, hogy a gyakorlatiasabb megközelítése befogadhatóbbá teszi a tananyagot a tanulók számára, ezért célszerűnek tartanánk ezt a részt is átvenni velük. A gyakoroltatás komoly előkészületet igényel – eszközöket, leltárjegyzéket, szolgálati naplót –, így arra alaposan fel kell készülni.

1.10. Az összeköttetésre szolgáló és tűzjelzést biztosító eszközök használatának szabályai

Számtalan kommunikációt biztosító eszköz van, ezért ezek használatára nem lehet megtanítani a tanulókat, viszont nagyon fontos, hogy az eseményeket, történéseket röviden, tömören, lényegre törően tudják elmondani.

Már az is nehézséget okozhat nekik, ha egy balesetről kell bejelentést tenni, vagy mentőt kell hívni, ezért ennek gyakoroltatása mindenképpen szükséges.

A tűzjelző berendezésekről ugyanez mondható el, nagyon sokféle van, és az adott szolgálati helyen kell megtanulni annak kezelését.

1.11. A támadáselhárítási eszköz és a kényszerítő testi erő használatáról szóló jelentés szabályai

Az írásbeli kommunikáció gyakorlása nagyon fontos. A rendészet területén nagyon gyakran minták alapján történik a jelentés elkészítése, de sokszor különböző formanyomtatványokat készítenek, hogy ne maradjon ki egyetlen lényeges tartalmi elem sem.

A formai követelményeknél sokkal lényegesebbnek tartjuk, hogy egy megtörtént eseményt írásban le tudjanak pontosan írni, ezért minél gyakrabban meg kell fogalmaztatni a szakterületen elvárt nyelvi fordulatok alkalmazásával egy-egy történést.

Ezt mindenképpen gyakoroltatni kell, érdemes egymás előtt felolvasni és kijavítani, vagy csoportban dolgoztatni, ahol egymást segíteni tudják.

1.12. Alapvető szakmai etikai, magatartási szabályok

A cím nem tartalmazza a megtanulandó anyagot, ezért érdemes tudatosítani a tanulókkal, hogy magánbiztonságban dolgozók leggyakrabban mások előtt látják el feladatukat, tevékenységük mindenki számára látható, ezért viselkedésüknek mindenben meg kell felelni a társadalmi elvárásoknak.

A szakmai felkészültség, a megbízhatóság, a titoktartás és becsületesség mellett a fegyelmezett munkavégzés, a határozott, szakszerű, de egyben udvarias és kulturált fellépés is elvárt a vagyónvé-

delemben dolgozóktól. Mindemellett a kifogástalan életvitel is meghatározó, ugyanúgy, ahogy a kifogástalan öltözködés, a segítőkészség és udvariasság.

Ezeknek az elvárásoknak az érvényesülését egy-egy egyszerű mindennapi élethez kapcsolódó példával érdemes lehet szemléltetni.

A 17.2. *Speciális és etikai szabályok* cím alatt részletesebben is kifejtésre kerül a téma.

A fejezet végén található kérdésekre a tanulók tanári előkészítés és rendszerezés után tudnak önállóan válaszolni.

2. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek, személy és gépjármű be- és kiléptetésének szabályai

A 2. fejezet bevezető szövege a személy- vagyonvédelem résztvevőinek jogállását határozza meg, miszerint nem rendőrök és nem hivatalos személyek, azonban ezt tovább nem részletezi. A gondolatot mindenképpen érdemes folytatni, hogy szakmai tevékenység során a jogait a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló törvény rendelkezései, illetve az érintett személy (ügyfél) önkéntes hozzájárulása alapján gyakorolhatja. Érdemes lenne tudatosítani a tanulóknál, hogy nem korlátozhatják más emberek jogait, csak akkor, ha arra jogszabály feljogosít. Ez igaz a rendőrökre és más rendészeti feladatot ellátó személyekre is, csak a jogszabályi keretek lesznek mások.

A bekezdés második felében az őrzés és a védelem meghatározását, és a kettő közötti különbséget találjuk.

2.1. Személy be- és kiléptetés általános feladatai

Az első két bekezdés általános meghatározásokat tartalmaz. Jogi előtanulmányok nélkül ez a rész nehezen értelmezhető a tanulók számára.

Az alcímben, a későbbi részekben bonyolult fogalmazással találunk általános gondolatokat a beléptetés szabályainak különbözőségeiről, ezért szükségesnek tartjuk az értelmező tanári magyarázatot.

A tananyag későbbi részében több helyen találunk a beléptetés gyakorlatával kapcsolatos ismereteket, de érdemes lenne az oktatás során már itt példákat mondani, hogy különböző objektumok esetén milyen szabályok érvényesülhetnek, és mi a beléptetés végző feladata.

Például, csak az ott dolgozókat lehet beengedni, csak azonosítás után, belépési engedély kiállítása után lehet beléptetni, tilos ittás személyt beengedni, tilos szeszes italt a területre bevinni.

Az utolsó bekezdésben találjuk a konkrétumokat, amelyek hasznosak lehetnek a gyakorlás során is.

Bevezetéképpen talán érdemes tisztázni, hogy:

Az objektumba be- és kilépő személyek, járművek és szállítmányok átvizsgálására a megbízó felhatalmazása alapján kerül sor, és célja a megbízó tulajdonát képező vagyontárgyak engedély nélküli kivitelének, valamint beviteli tilalom hatálya alá tartozó tárgyak és a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök objektumba történő bevitelének megakadályozása.

2.2. Elektronikai beléptető-rendszerek

Érdekes információkat tudhatnak meg a tanulók ebből az anyagrészből, de mindenképpen érdemes a tanárnak, gyakorlati példák felhasználásával, a korosztály számára érthetőbbé tenni, kiemelni a hasznosságát, esetleg kitérni azokra a helyzetekre, amikor kijátszhatók ezek a rendszerek.

2.3. A személyforgalmi ór tevékenysége rendellenesség, illetve szabálysértés észlelése esetén

Néhány példával célszerű lenne közelebb hozni a tanulókhöz a tananyagot, a törvény szövegének – magyarázat nélküli – idézése sokak számára lehet nehezen érthető és értelmezhető.

Ki kell térni arra is, hogy meghibásodás, üzemzavar esetén a ki- és beléptetést végzőknek át kell venniük az elektronikai és számítástechnikai rendszer feladatait, és ehhez a szükséges nyilvántartásokkal és ismeretekkel rendelkezniük kell.

2.4. A személyforgalmi ór tevékenysége bűncselekmény észlelése esetén

Érdemes a tanulókkal tudatosítani, hogy a törvény szerint mind a szabálysértés, mind a bűncselekmény esetén ugyanazokkal a törvényi lehetőségekkel rendelkezik a személyforgalmi ór, de példákon keresztül könnyen levezethető lehet, hogy minden esetben egyénileg kell mérlegelni, hogy milyen intézkedéseket célszerű megtennie.

2.5. Gépjárművek be- és kiléptetésének rendje és szabályai

A cím alatt hasznos információk találhatóak, de célszerű lenne, ha a tanár leegyszerűsíténé azt. Ezen kívül a következő fejezet, a 3.2. *Gépjárművek be- és kiléptetése* cím alatt részletesen megtalálható a beléptetést végző feladata, érdemes azzal együtt tanulni.

2.6. Be- és kiléptetés általános feladatai

Ebben az anyagrészben nem szerepel, hogy mi a be- és kiléptető feladata, de az előző cím alatt és a már említett 3.2. *Gépjárművek be- és kiléptetése* cím alatt megtalálható, hogy mik ezek. Célszerű együtt venni az ott leírtakkal.

2.7. A szállítmány ellenőrzésének szabályai

E cím alatti anyagrész önállóan nem tanulható. A 3.2. *Gépjárművek be- és kiléptetése* és a 3.3. *A szállítmány ellenőrzés* cím alatt található a tananyag jelentős része, az ott leírtakkal együtt, részletező tanári magyarázattal érdemes tanítani.

2.8. A gépjármű ellenőrzésének szabályai

Az első bekezdés felsorolja, hogy mire terjedjen ki a gépjármű ellenőrzése. A részletes kifejtéshez és feldolgozásához mindenképpen szaktanári segítség szükséges.

A második bekezdés azzal foglalkozik, hogy mi a teendő, ha az ellenőrzés alá vont személy nem kíván együttműködni, majd párhuzamba állítja a közterület-felügyelet és rendőrség intézkedési jogkörével. Véleményünk szerint ez a párhuzamba állítás az oktatás e szakaszában még szükségtelen.

2.9. Intézkedés tiltott anyagokkal rakott jármű beléptetése esetén

A bekezdés alatti anyagrészt, azt, hogy milyen intézkedések szükségesek a tiltott anyaggal rakott gépjármű észlelése esetén, részletező tanári magyarázattal érdemes tanítani.

A 3. fejezet *Személyek ki- és beléptetése gyakorlat* anyagrésze tartalmaz ehhez szükséges információkat, ezért azzal együtt szükséges tanítani az anyagot.

2.10. Bűncselekmények megelőzése

A személy- és vagyonőr legalapvetőbb feladata a bűnmegelőzés.

A feladatainak precíz végrehajtásával, a belső rend folyamatos fenntartásával, a védett objektum személy- és járműforgalmának ellenőrzésével és egyéb feladataival is visszatartja az elkövetőket a jogsértések megvalósításától.

Éber, figyelmes szolgálatellátással, a jogellenes cselekmények elkövetését lehetővé tevő körülmények felismerésével, az ellenőrzések lelkiismeretes végrehajtásával a rendellenes cselekmények nagymértékben visszaszoríthatók.

A személy- és vagyonőrnek nem elég észrevennie a kerítés megrongálódását, az ajtók, ablakok nyitva felejtését, a hibák hiányosságok megszüntetése érdekében intézkedéseket is kell tennie.

2.11. Az áruforgalmi őr tevékenysége rendellenesség, illetve szabálysértés észlelése esetén

E cím alatti anyag rész tanuláshoz szükséges és hasznos a 3.2. *Gépjárművek be- és kiléptetése* és a 3.3. *A szállítmány ellenőrzés* fejezet alatt található tananyag és az ott található példák.

2.12. Az áruforgalmi őr tevékenysége bűncselekmény észlelése esetén

Az anyag rész felsorolásszerűen ismerteti a szükséges intézkedést bűncselekmény észlelése esetén, feldolgozásához szaktanári segítség javasolt.

A fejezet kifejtésékor azt az alábbiakkal javasoljuk kiegészíteni:

A be- és kiléptetésnél meg kell különböztetni, hogy a megbízó egyik dolgozóját, egy vendéget, esetleg valamilyen áru be- vagy kiszállítóját léptetjük be. Máshogy kell eljárni a megbízó alkalmazottja és a külső személyek be- és kiléptetése során.

Az objektum tulajdonosa maga dönti el, hogy bizonyos tárgyak bevitelét megtiltja. Ezt a belépők tudomására kell hozni. A vagyonvédelmi tevékenységet végzőnek tájékozódni kell, hogy a szolgálati helyen milyen rendelkezések az irányadóak.

Lehetséges, hogy minden belépőt minden alkalommal ellenőrizni kell, és át kell vizsgálni, lehet, hogy csak szűrőpróbaszerűen, és lehet, hogy a megbízó dolgozóit egyáltalán nem kell ellenőrizni. A vendégekre és egyéb ki- és belépőkre ugyanez mondható el.

Különbséget kell tenni aszerint is, hogy be- vagy kilépésről van szó.

Általánosságban elmondható, hogy aki a belépés során tagadja meg az együttműködést, annak megtagadható a beléptetése, de ezzel kapcsolatban is a megbízó döntése lesz a mérvadó.

Lehet például, hogy senkit nem lehet fényképezőgéppel beengedni, de ez alól az objektum tulajdonosa egyedileg ellenkező döntést hozhat.

A kiléptetés megtagadására csak bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja esetén kerülhet sor. Ilyenkor a hatóság értesítése mellett vissza lehet tartani, aki nem járul hozzá például csomagjának átvizsgálásához.

Az objektumba belépő látogatók, ügyfelek az önkéntes belépésükkel magukra nézve elfogadják és elismerik a tulajdonos rendelkezéseinek kötelező érvényét, ehhez azonban a szükséges tájékoztatást meg kell adni részükre (például táblák, tájékoztatók kihelyezésével).

A be- és kiléptetés során fontos feladat lehet az ittasság ellenőrzése, ezzel kapcsolatban a tananyagot javasoljuk még további példákkal kiegészíteni. Egy ellenőrző kérdéssel és egy gyakorlati szituációval találkozunk, amelyek elméleti háttérének kifejtéséhez javasolt a tanári segítség.

Az ittasság ellenőrzésének szabályai:

A védendő objektum tulajdonosa jogosult megtiltani, hogy az objektumba ittas állapotban lévő személy belépjen.

A megbízó saját dolgozóira nézve jogszabályok is előírják ezt a jogosultságot.

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény szerint a munkavállaló csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban végezhet munkát.

A munka törvénykönyve [2012. évi I. tv. 52. § (1) bek.] pedig az alábbiak szerint rendelkezik.

A munkavállaló köteles:

- a munkáltató által előírt helyen és időben munkára képes állapotban megjelenni,
- munkáját személyesen, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és szokások szerint végezni.

A munkavédelmi előírásokat minden körülmények között meg kell tartani és ezt a munkáltatónak szigorúan ellenőriznie, ellenőriztetnie kell.

A vagyonőr a megbízó felhatalmazása alapján végzi az ittasság ellenőrzését. Ha a dolgozó megtagadja az alkoholszondás ellenőrzést, azzal munkajogi kötelességét szegi meg, ami fegyelmi szankciókat vonhat maga után, így akár azonnali felmondással is járhat.

A vagyonőr nem kényszerítheti a dolgozót az alkoholszondás ellenőrzésre, de annak megtagadása esetén a munkáltatót értesíteni kell, a belépés megtagadható és jegyzőkönyvet kell felvenni az esetről.

Annak meghatározása, hogy mikor és kivel szemben kerüljön sor ittasság ellenőrzésére, a megbízó feladata és felelőssége.

3. Személyek ki- és beléptetése gyakorlat

3.1. Személy be- és kiléptetés

A gyakorlás megkezdése

Nagyon fontosnak tartjuk az oktatás során az adott tananyag gyakorlati szituációkon keresztül történő oktatását.

Ez nagy kihívást jelenthet azoknak a tanároknak, akik ezzel eddig még nem próbálkoztak, ezért külön kitérünk a gyakorlati foglalkozásokkal kapcsolatban azok végrehajtásának rendszerére, és próbálunk hasznos tanácsokat adni.

Sok tanuló ebben az életkorban nem rendelkezik még azokkal a kompetenciákkal, ami egy személy- és vagyonvédelmi munka ellátásához szükséges. Gondolunk itt az egymás közötti kommunikáció erős beszűkülésére (lásd: előnyben részesítik a számítástechnikai eszközön küldött rövid üzeneteket, ami akár odáig is elmehet, hogy már szavakat sem használnak).

Ezeket a hiányosságokat is nagyon jól tudjuk pótolni azokkal az egyszerű gyakorlatokkal, ami később a magánbiztonság körébe tartozó munkák során is hasznukra lehet, sőt nélkülözhetetlen.

Már az kihívást jelenthet néhány tanulónak, hogy megfelelő módon megszólítsa azokat a személyeket, akikkel munkája során találkozik, velük élszóban, telefonon, vagy rádióon kommunikáljon.

A gyakorlás során kihasználhatjuk azt, hogy egyes tanulók a kommunikáció terén előbbre járnak az átlagnál, és az e téren kevésbé rutinosak eltanulhatják tőlük a gyakorlás, illetve gyakoroltatás során azokat a szófordulatokat, akár mondatokat, amelyeket az elméleti oktatás nem tenne lehetővé.

Ezen kívül a konfliktusok kezelésében is jó hasznát vesszük a gyakorlásnak. A gyakoroltatás során beállított élethelyzetek során, azok megoldásaiból mindenki tanulhat.

Sok tanuló úgy gondolja, hogy ha megtanulta az anyagot, akkor már meg is tudja oldani azokat a problémákat, amikről tanult. Sokszor bebizonyosodik, hogy a valóságoshoz közeli mesterségesen kialakított élethelyzetekben már nem elegendő a tudásuk. Ez a felismerés ösztönözheti őket a még alaposabb tanulásra.

Sokszor a tanuló maga mondja ki, hogy azért nem tudta megoldani a szituációt megfelelően, mert nem rendelkezett megfelelő tudással.

A sok előny mellett szólni kell a nehézségekről is.

Sok tanuló esetleg nem akar vagy nem mer társai előtt szerepelni, attól tartva, hogy kinevetik, meg szégyenül társai előtt. Nagy kihívás a tanár számára, hogy előbb utóbb mindenkit bevonjon a gyakorlásba, és olyan légkört alakítson ki, hogy a tanulók szeressenek gyakorolni, és hasznosnak tartsák azt.

A kezdeti lépések megtételében segíthet, ha azokat szerepeltetjük, akik önként jelentkeznek, vagy ha ilyen nincs, akkor olyat jelölünk ki, akinek személyi ismereteink szerint ez a legkisebb problémát jelenti.

Az is jó megoldás, ha kisebb, 3-4 fős csoportokra osztjuk az osztályt, és minden csoport egyszerre gyakorol, a szerepeket folyamatosan cserélgetve.

Az első gyakorlások alkalmával azt kell elsajátítani, hogy hogyan történjen a köszönés, a megszólítás. Ezt követően az egyszerű információkérés, a figyelmeztetések, a tájékoztatás következik.

Gyakoroltatni lehet külön azt is, hogyan jelentsen rádióan a felettesének vagy a megbízónak az általa észlelt eseményekről.

A 3.1 cím alatti szituáció megoldásához a tanulóknak több információra van szükségük, nem elég annyi, hogy a belépni szándékozó mondja, hogy XY-hoz jött, az ő pedig szabályosan intézkedjen vele, és ellenőrizze a jogosultságát.

Nagyon fontos a gyakorlás során, hogy a tanulót ne tartsuk bizonytalanságban.

Határozzuk meg, milyen nevet mondjon, és mondjuk el, hogy egy ott dolgozó vezetőről van szó, akit telefonon el is tud érni. Azt is határozzuk meg, hogy ha a vezető megengedi, be lehet engedni az érkező személyt. Vagy határozzuk meg, hogy ekkor sem engedheti be kísérelő nélkül az érkezőt.

Az első gyakorlások alkalmával mondjuk el mindenkinek, hogy mi a szituáció, és annak mi a helyes megoldása, ekkor még ne legyen semmi meglepetés a gyakorlók számára. Éppen elég kihívás az élő szóban való megnyilvánulás, a hivatalos beszéd, a helyes kommunikáció megvalósítása.

Néhány példa ötletként:

1. A portaszolgálatot ellátó tanulónak egyértelmű utasítást adunk, hogy ellenőrzés nélkül ne engedjen át senkit. A belépni kívánó személyt játszó tanuló feladata első szituációban csak annyi, hogy ne vegye figyelembe, hogy ellenőrzés alá akarják vonni, de a köszönés és felszólítás után vegye elő belépő kártyáját és mutassa meg.
Nagyon gyakori, hogy a tanulók elkezdenek egymással rivalizálni és olyan szituációt alakítanak ki, hogy azt nem lehet az adott körülmények között megoldani. Például olyan szintű ellenállást tanúsít, amit már csak kényszerítő testi erő alkalmazásával lehet megoldani, ilyenkor már közbe kell lépni, és a helyzettől függően a korrigálás után folytatni kell – vagy újra kell kezdeni – a szituációt.
Mindenképpen el kell kerülni, hogy a szituáció csak testi kényszerrel vagy más támadás-elhárító eszközzel legyen megoldható.
2. A következő variációkban a belépni kívánó szemtelenül szóljon vissza az őrnök. Például: Nem ismersz meg? Itt dolgozom 2 éve. A szituáció megkezdése előtt beszéljük meg a tanulókkal, hogy mit lehet mondani ilyen esetekben.

Például:

- Ki van írva a táblára, hogy mindenkinek felszólítás nélkül fel kell mutatnia belépőkártyáját vagy személyazonosító okmányát.
- Én még nem rég óta dolgozom itt, nem ismerhetek mindenkit.
- Több százan dolgoznak itt, nem emlékezhetek mindenkire.

A belépni szándékozó ezután működjön együtt a vagyonőrrel.

Gyakran előfordul, hogy a tanulók improvizálni kezdenek, ami sokszor humorba csap át, ez sokat segíthet a feszültség oldásában, nem kell minden áron megszakítani, de a szituáció végén mindig beszéljük meg, hogy ez mennyire életszerű, és – ha szükséges – ismételtessük meg a szituációt, de adjunk újabb instrukciókat, amivel már elkerülhetjük, hogy maguk találjanak ki olyan folytatást, amit még nem célszerű eljátszani.

Sok tanuló előszeretettel játszik például ittas személyt vagy magyarul rosszul beszélő külföldit. Ezek nagyon humoros jelenetek lehetnek, amelyek még ha nem is segítik a szakmai fejlődést, a gyakorlás megszerettetésében nagy szerepük lehet.

A már begyakorolt szituációkat megismételtethetjük más tanulókkal is, hogy mindenki szerepelhessen, aki akar.

3. A következő variációban a dolgozó például azt mondja, hogy otthon hagyta a belépőkártyáját. Ehhez a szituációhoz is adnunk kell előre segítséget. Beszéljük meg, hogy ilyen esetben hogyan lehet beengedni a dolgozót. Több variáció is lehetséges. Van ahol személyazonosító okmánnyal igazolja magát, és a dolgozói listából ellenőrzik, hogy valóban ott dolgozik-e. Az is elképzelhető megoldás, hogy meg kell kérdezni tőle a felettese nevét és telefonszámát és tőle kell információt kérni, hogy beléptethető-e a dolgozó.
4. Nehezebb szituációkat is ki lehet találni, de a gyakorlásnak ebben a fázisában fontosabb a kommunikáció, a telefonon vagy rádióon történő jelentéstétel gyakorlása.
5. A 3.1 cím alatti variációk közül az agresszívabb fellépésnél figyelni kell, hogy a szituáció testi erő alkalmazása nélkül is megoldható legyen, a másik esetben pedig amikor rohanás közben kell megállítani, szintén a feladat végrehajthatóságára kell a hangsúlyt fektetni, ez a szerepjátszóktól visszafogottságot és fegyelmezett utasításvégrehajtást, a tanártól pontos, egyértelmű utasításokat és feladat-előkészítést igényel.

Minél jobban haladunk előre a tananyagban, annál bonyolultabb szituációkat lehet kitalálni, de a fokozatosság nagyon fontos, azért, hogy a tanulóknak legyen sikerélménye.

3.2. Gépjárművek be- és kiléptetése

A cím alatti anyag a gépjármű ellenőrzés és átvizsgálás részletes leírását tartalmazza. Érdemes újra hangsúlyozni, hogy a megbízó jogosult eldönteni, hogy mikor és kit lehet vagy kell ellenőrzés alá vonni.

Fontos a különbségtétel a beléptetés és kiléptetés között, valamint azt is figyelembe kell venni, hogy a megbízó dolgozói, egy ügyfél vagy egy áruszállító-e a belépésre vagy kilépésre jelentkező.

3.3. A szállítmány ellenőrzés

A tananyag feldolgozása részletező tanári magyarázatot igényel.

A vagyon elleni bűncselekmények elkövetését nagyrészt az áruszállítás során alkalmazott trükkök és visszaélések teszik lehetővé.

Például plusz súlyt visznek be, aminek a helyét értékes áruval töltik fel. Összejátszhatnak az üzem, telephely dolgozóival is, és más terméket visznek ki, vagy többet rakodnak fel, mint az az okmányokon szerepel.

Ilyen és ezekhez hasonló példákkal a tananyagot a tanulók számára érthetővé és életközelié kell tenni.

3.4. Ruházat, csomagellenőrzés

A cím alatti tananyag részletesen taglalja a ruházat átvizsgálásának szabályait, azonban a témához kiegészítést javasolt tenni (csomagátvizsgálás).

Az be- és kiléptetés során a ruházat- és csomagátvizsgálásra a megbízó rendelkezése alapján kerülhet sor.

A sportrendezvény biztosítása kivételével, ahol törvényi felhatalmazás alapján végzi ezt a rendezvénybiztosító, a személy- és vagyonőr által végzett ruházat- és csomagátvizsgálás csak az érintett személy hozzájárulásával végezhető el.

Fenti kivételtől eltekintve semmilyen módon nem kényszeríthetjük ezek tűrésére sem a belépni, sem a kilépni szándékozót.

A tananyag azon megállapítása, miszerint „[a] ruházatátvizsgálásnál alapvetés, hogy a ruházatra terjed ki, és a testfelületre nem”, pontosítást igényel.

A bekezdés a motozás és ruházatátvizsgálás elhatárolásával is foglalkozik: „Ez alapján el tudjuk különíteni a ruházatátvizsgálást (magánbiztonság), amely a ruházatra terjed ki és a motozást (hatóság + orvos), amelyik a testfelületre, illetve a testüregekre is kiterjed.” Fontos kiemelni, hogy a ruházat átvizsgálása során szükségszerű a ruhán keresztül a testfelület érintése. E nélkül nem lehet meggyőződni arról, van-e elrejtett tárgy a ruházat alatt.

Amennyiben a ruházatátvizsgáláshoz nem járul hozzá a belépni szándékozót, úgy a beléptetése megtagadható.

Kilépési szándék esetén már nem tagadható meg a továbbhaladás, de ha dolgozóról van szó, és a munkáltató ezt előírta, akkor az átvizsgáláson való részvétel megtagadása fegyelmit vonhat maga után. Ebben az esetben a dolgozó felettesét kell értesíteni, és a történeteket dokumentálni kell.

Csomagátvizsgálásnál ugyanezt a szabályt kell követni.

A csomagátvizsgálásnál fontos, hogy a táskát az intézkedés alá vonttal kell kinyitítani, kipakoltatni, abba az átvizsgálást végző nem nyúlhat bele.

Bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja esetén a személyt el kell fogni, csomagjával együtt vissza kell tartani, a rendőrséget és a megbízót pedig értesíteni kell.

A ruházatátvizsgálás taktikai végrehajtásának részletezésénél fel kell hívni a tanulók figyelmét arra, hogy az nem terjedhet ki az alsóneműre, kizárólag csak a felső ruházatra.

4. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a recepciós szolgálat ellátásának szabályai

4.1. Recepciós szolgálat ellátásának szabályai

A 4. fejezetben részletes leírását találjuk a recepciós szolgálat tevékenységének. A szakmai kifejezések használata miatt egyes pontok folyamatos magyarázatot igényelhetnek a tanár részéről, ezért önálló feldolgozásra nem ajánljuk.

4.2. Be- és kiléptetést végző személy általános feladatai

A cím első két bekezdése kizárólag szállodai recepciós általános feladatairól szól, ami jól érthető, és a tanulók számára érdekes információkat tartalmaz, majd a vendéglátás során tapasztalható elvárásokról kapunk képet.

Részletes kifejtést tartalmaz továbbá arról, hogy mindig a megbízó joga eldönteni, hogy milyen intézkedéseket vár el a recepciós szolgálatot ellátótól, valamint kitér arra, hogy más-más intézkedéseket kell megvalósítani a dolgozók, a látogatók, az ügyfelek, a vásárlók, esetleg a média képviselői vonatkozásában.

4.3 Ruházat-, csomagellenőrzés szabályai

A ruházat- és csomagátvizsgálás szabályai nem különböznek a korábban már leírtaktól. A tananyag újra leírja, hogy a megbízó határozhatja meg, hogy csak bizonyos esetekre, személyi körre, időszakra, méretfüggő csomagra vonatkozzon az ellenőrzés.

4.4. A kulcsok kezelésének rendje, a telefonközpontos feladatai

A kulcsok kezelésének rendjét az alábbiakkal javasoljuk kiegészíteni:

Vannak olyan objektumok, ahol a dolgozók az irodáik és egyéb helyiségek kulcsait a portán, az ügyeleten vagy a recepciónál vehetik fel, és oda is kell leadniuk távozásukkor.

A kulcsok tárolhatóak szekrényben, paneleken, kulcsdobozokban.

A személy- és vagyonőrök kötelessége, hogy a kulcs kiadása előtt meggyőződjenek arról, hogy a kulcsot kérő személy jogosult-e annak felvételére.

A kulcsok felvételére jogosultak nevét (azonosítószámát) tartalmazó nyilvántartást a kulcsok tárolási helyén kell elhelyezni.

Ha kulcsdobozban történik a kulcsok tárolása, akkor annak leadáskor arról is meg kell győződni, hogy a kulcsdobozok megfelelően, az arra jogosultak által lezárásra kerültek-e.

A kulcsdobozokon annak felvételére jogosultak nevét el kell helyezni.

A kulcsok kiadásáról és visszavételéről nyilvántartást (úgynevezett kulcsnyilvántartó naplót) kell vezetni, amelyben rögzíteni kell az átvevő személy nevét, a kiadott kulcs számát vagy azonosítóját, a felvétel és a leadás időpontját.

A kulcsok meglétét a nyilvántartás és a portán lévő kulcsok alapján minden szolgálat átadás-átvételkor ellenőrizni kell.

4.5. Intézkedés tűz, illetve egyéb katasztrófa észlelése esetén

Az első két bekezdésben találjuk meg a katasztrófa fogalmát, amikor ezt oktatjuk, akkor szükséges a benne található kifejezések részletes tanári magyarázata is, ilyenek például: a lakosság alapvető ellátása, természeti értékek, természeti környezet.

A 3. és 4. bekezdés kategorizálja a katasztrófákat természeti és civilizációs katasztrófára, és példákat is ad hozzájuk. Ennek a két bekezdésnek az ismerete elegendő, és az ezeket követő bekezdésekre sem kell hangsúlyt fektetni.

Az intézkedésekre nem tér ki az anyag, kizárólag a kiürítést említi. Az intézkedésekkel kapcsolatos feladatok részletes leírását az alábbi helyeken találjuk meg. Tartalmuk szerint részben fedik egymást,

így célszerű lehet ezt egy alkalommal megtanítani, és később csak átismételni, esetleg kitérni a feladatok ellátásából adódó különbségekre.

- 9. fejezet: Magánbiztonsági tevékenységhez kapcsolódó gyakorlatok
- 9.7. cím: Közveszély felismerése, a szakmai szabályok szerinti intézkedés
- 9.8. cím: Tűzjelzést biztosító eszközök kezelése
- 11. fejezet: Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: szállítmányok kísérése és a járőrszolgálat
- 11.14. cím: Intézkedés tűz, illetve egyéb katasztrófa észlelése esetén
- 13. fejezet: Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a készenléti járőrszolgálat ellátásának szabályai és a speciális őrzésvédelem
- 13.4. cím: Intézkedés tűz, illetve egyéb katasztrófa észlelése esetén

Valamint Dr. Christian László jegyzetében a 13. fejezet Rendezvénybiztosítási gyakorlat, 2. cím Rendezvénybiztosítás, h) pont. Rendkívüli helyzet kezelése alatt.

Érdeemes kihangsúlyozni, hogy a tüzesetek és a katasztrófaesetek a rendkívüli események közé tartoznak. Minden rendkívüli esemény egyedi, az intézkedéseket és azok sorrendiségét általánosságban meghatározni nem lehet, de alapelvek meghatározhatók.

A végrehajtandó intézkedéseket érdemes lehet például az alábbiak szerint csoportosítva áttekinteni.

1. Helyzet felmérése, tisztázása, esemény megállapítása, információk pontosítása.
2. Életmentés, elsősegélynyújtás.
3. Veszélyhelyzet megszüntetése, vagyonmentés.
4. A veszélyeztetett területek kiürítése, menekülési útvonalak biztosítása.
5. A veszély elhárításában közreműködők értesítése, megbízó, szolgálati vezető értesítése, információk továbbítása.
6. Részvétel a vészhelyzet felszámolásában, kárenyhítésben, a felszámoló erők fogadása, tájékoztatása, tevékenységük biztosítása, helyszín biztosítása.
7. Részvétel a normális működés helyreállításában.
8. A dokumentációs feladatok teljesítése.

Ezek mindegyikére találunk utalást a fenti fejezetekben, de a különböző helyeken megtalálható információk összegyűjtésével és együtt tárgyalásával teljesebb képet tudunk nyújtani a tanulók számára.

Egy-egy szituáció alapján át lehet beszélni, mikor milyen intézkedést lehet megtenni, de a szigorú sorrendiség helyett, az adott esethez igazodó helyzetmegoldásra kell a hangsúlyt fektetni.

Példa:

1. Tűz üt ki egy irodaépület alagsorában lévő raktárhelyiségben, a nagy mennyiségű éghető anyag miatt annak megközelítése már nem lehetséges. Az épületben sok dolgozó van.
2. Megszólal a tűzjelző egy iskolában.
3. Gázszivárgást észlelnek egy szállodában.

4.6. Az objektum kiürítésének rendje

Részletesen bemutatja a kiürítés menetét, a tananyag e része akár önálló feldolgozásra is ajánlható.

Érdeemes összevetni a 6.5. *A bolt kiürítésének rendje* cím alatti tananyaggal, és együtt tanulni, figyelve a különbségekre.

4.7. A recepciós tevékenysége rendellenesség észlelése esetén

Ez a cím inkább csak érdekességeket tartalmaz a szállodai intézkedésekkel kapcsolatban, nem szükséges nagy hangsúlyt fektetni rá vagy számonkérni.

4.8. A recepciós tevékenysége szabálysértés, illetve bűncselekmény észlelése esetén

A korábban már leírt tananyagot ismétli, új információt nem tartalmaz.

5. Recepciós szolgálat gyakorlat

A cím alatt megtaláljuk, hogy milyen feladatai lehetnek egy recepciós szolgálatot ellátónak, ezt alapul lehet venni a gyakorlati szituációk kialakításánál.

5.1. Recepciós szolgálat alapvető szabályainak gyakorlása

A gyakorlat célja továbbra is a kommunikációs készségek fejlesztése.

A cím alatti szituáció helyszíne egy neves hotel.

A gyakorlás megkezdése

A gyakorlásnál mindig döntsük el előre, hogy mit szeretnénk fejleszteni. Továbbra is a kommunikációs készségek fejlesztésén van a hangsúly, ezért lehetséges, hogy a tanárnak be kell mutatni, hogy hogyan történjen az érkező idegen megszólítása, és a vele való kommunikáció.

Az új szituációk mindig komoly előkészületet igényelnek. Pontosan ki kell alakítani a szabályokat, nem hagyhatjuk bizonytalanságban a tanulókat.

Valószínűsíthető, hogy többen nem jártak még hotelban, vagy ha jártak is, nem láttak ott vagyongvédelmi tevékenységet végző recepcióst.

A cím alatt leírt szituáció eljátszásához mindig meg kell adnunk, hogy mit mondjon a szállodába érkező, és azt is, hogy mihez lesz joga a recepciósoknak.

Erre azért van szükség, mert különböző szabályokkal találkozhatunk a különböző szállodákban annak jellege miatt, és a megbízó elvárásai is mások lehetnek.

Az érthetőség kedvéért nézzük a jegyzet példáját.

A jegyzet jelölését használva A-val jelöljük a recepcióst, B-vel az intézkedés alá vont személyt.

A jegyzetben található szituáció, hogy egy férfi halad át a lobbyban és a lift irányába megy. Bizonytalan, keresi az irányokat, esetleg kerüli a recepciós tekintetét. A recepciós odamegy hozzá és intézkedik. A belépő valami kitalációt mond a számonkérés során, határozatlan, vagy tévedésre hivatkozik, agresszívan vagy magabiztosan lépjen fel.

A megoldásban található lépések jók, de a sikeres végrehajtáshoz ennél több információ megadására lehet szükség, amit a tanulókkal ismertetni kell.

Ahhoz, hogy a recepciós meg tudjon győződni, az idegen személy által elmondottak valódiságáról, több információval kell ellátnunk.

Ismertessük a tanulókkal az alábbi szabályokat.

A szállodai liftet csak a szálloda vendégei és azok látogatói használhatják.

A szálloda vendégei látogatókat fogadhatnak, de a látogatóknak is be kell jelentkezni a portán, a bejelentőlap kitöltésével.

A portán megtalálható a vendégek listája.

Egyszerre két recepciós lát el szolgálatot, és egymással szóban és mobiltelefonon tartják a kapcsolatot. A portán lévőnek mindig tudnia kell, hogy társa hol tartózkodik. (Készíthetünk egy lapra egy vendéglistát, ami akár az osztálynévsor is lehet.)

Ezek után már megkezdhető a különböző variációk gyakoroltatása.

1. Az idegen személy azt állítja, hogy a szállodában lakik. Megoldás: kérjük meg, hogy fáradjon velünk, pulthoz ahol neve és szobaszám megkérdezésével ellenőrizzük.

a) Ha igaz, kérjünk elnézést, és magyarázzuk el az ellenőrzés célját.

b) Ha nem igaz, tisztázzuk, hogy miért állította ezt.

Lehet, hogy eltévesztette a szállodát, ilyenkor legyünk a segítségére. Végül kísérik ki.

Ha meggyőződünk róla, hogy valótlán dolgokat állít, szólítsuk fel távozásra.

2. Az idegen személy közli, hogy látogatóba jött egy személyhez.

Megoldás: Ellenőrizzük, hogy ott lakik-e a keresett személy, és hívjuk fel telefonon a szobájában.

(Ehhez természetesen újabb szereplőt kell bevonnunk.)

a) Ha nincs ilyen vendég, vagy az nem akarja fogadni, kérjük fel távozásra.

b) Ha van ilyen vendég, és az szeretné, ha beengednénk az illetőt, töltsük ki vele a bejelentőlapot.

3. Az idegen személy közli, hogy az igazgatót keresi egy álláshirdetéssel kapcsolatban, de nem tudja az utat.

Megoldás: Kérjük meg, hogy jöjjön a pulthoz, hívjuk fel az igazgatót (egy másik tanuló).

a) Ha nincs álláslehetőség, és az igazgató nem fogadja, ezt közöljük vele, és kérjük meg a távozásra.

b) Ha az igazgató fogadja, kísérik el. (Akár tovább is vihetjük a szituációt azzal, hogy az igazgatóval is beszélnie kell a recepciósoknak.)

Az is jó megoldás, ha a tanár játszik egy szerepet, mert azzal rugalmasan alakíthatja a szituációt. Ha valamelyik tanuló nem úgy játssza a szerepét, ahogy előre megbeszéltük, és úgy a kívánt szituáció nem alakul ki, akkor játszassuk el újra. Akár az eredeti, akár újabb szereplőkkel.

Ha készen áll a csoport, folytathatjuk a gyakorlást úgy, hogy a recepciósát játszóknak nem mondjuk el előre mivel fog találkozni, ez már egy nehezebb feladat, de ha kellően előkészítette a tanár, sikerülni fog a tanulóknak ezt is megoldani.

A szituációk értékelése a korábban leírtak szerint minden szituáció végén javasolt. Fontos, hogy a szereplők saját szavaikkal foglalják össze milyen szituációval találkoztak, és mit intézkedtek, és azt indokolják is meg. Ezzel előkészítjük, hogy szóban és később írásban is tudják jelenteni az eseményeket.

5.2. Ruházat-, csomagellenőrzés

A cím alatt egy dolgozó beléptetését és ellenőrzését gyakoroltató szituáció található. A szituációban egy gyógyszálló dolgozója szeretne munkaideje előtt belépni a hátsó bejáraton, táskájában szeszes ital van, aminek a bevitele tilos.

A jegyzet megoldási lépéseinél azt találjuk, hogy az őr döntsön, hogy átvizsgálja-e a belépésre jelentkezőt, ami a valóságban nem így fog történni. A gyakorlásnál jó, ha meghatározzuk az őr szerepét játszó tanulónak, hogy ilyen esetekben kérdezze ki a belépőt, és vizsgálja át a csomagját. Hiszen ha

úgy dönt, nem vizsgálja át, akkor nincs szituáció, legalábbis az nem a ruházat- és csomagellenőrzésről fog szólni. Kevés annyit mondani, a tanulónak, hogy kérdezze meg a nem tisztázott kérdéseket.

Mivel a jegyzet korábbi részében nem volt róla szó, el kell mondani, hogy tilos a szálló területére alkoholt bevinni.

Ismétlésként beszélni kell arról, hogy a megbízó meghatározhatja, hogy bizonyos tárgyakat bevigyenek a területére, ez többek között lehet szeszes ital, közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, gyúlékony anyag, fénykép vagy hang- és videófelvétel készítésére alkalmas eszköz.

Továbbá ismertetni kell, hogy a be nem vihető tárgyak esetében biztosítani kell a biztonságos és harmadik személytől elzárt tárolását. Például: értékmegőrzőben történő elhelyezéssel.

A különböző variációk, csak a kommunikáció gyakorlására szolgálnak, az intézkedés mindig a beviteli tilalom alá eső tárgy elvétele, letétbe helyezése lesz.

Variációk:

1. A dolgozó barátságos az őrrrel, régi ismeretségükre hivatkozik, megpróbálja elviccelni a dolgot.
2. A dolgozó arra hivatkozik, hogy jóban van az igazgatóval, és rosszul fog járni, ha nem engedi be.
3. A dolgozó megfenyegeti az őrt, hogy feljelenti, hogy zaklatja.
4. A dolgozó megtagadja a csomagjának bemutatását.

A dolgozó esetében fegyelmi eljárás is lehet a következménye a tiltott tárgy bevitelének megkísérlése, de a tilalom vendégekre, látogatókra is vonatkozhat. Ilyen szituációkat is gyakoroltathatunk.

Például: A bárba szeszes italt visz be magával abból a célból, hogy ott elfogyasztja, és csak üdítőt kér hozzá.

5.3. A kulcsok kezelése

A kulcskezeléssel kapcsolatos gyakorláshoz szükség lesz a segédlet 4.4 címében már leírtak felelevenítésére, egy nyilvántartásra, ami azt tartalmazza, hogy kik vehetik fel a kulcsot, és egy kulcsnyilvántartó füzetre is. Ismételtessük át, hogy a kulcs kezelésével megbízott őr a nyilvántartásban nem szereplő személynek a kulcsot nem adhatja ki, a vezetőjének vagy a megbízó képviselőjének jeleznie kell a hiányosságot, és a kapott utasítás szerint kell eljárnia. A füzetben a kulcs felvételét adminisztrálni kell.

Adjunk meg konkrét szituációkat, amelyeket a tanulók könnyen el tudnak játszani. Jó megoldás lehet, ha a diszpécser vagy a felettest a tanár játssza, így rugalmasan tudja alakítani a szituációt a megfelelő irányba.

Variációk:

1. A kulcsot kérő személy nincs a nyilvántartásban. Arra hivatkozik, hogy tegnap óta dolgozik az irodában. Igazolásként semmit sem tud felmutatni.
2. Az őr kérdezze meg a nevét, felettese elérhetőségét, és a diszpécsernek jelentse a kapott információkat.
3. A kulcsot kérő személy nincs a nyilvántartásban. Arra hivatkozik, hogy tegnap óta dolgozik az irodában. Dolgozói kártyáját megmutatja, ami igazolja belépési jogosultságát. Az őr kérdezze meg a nevét, felettese elérhetőségét, és a diszpécsernek jelentse a kapott információkat.
4. A kulcsot kérő személy nincs a nyilvántartásban. Nem az irodában dolgozik, de arra hivatkozik, hogy egy ott dolgozó személy irodájában maradt a táskája, aki a barátja, és a táskában benne vannak az iratai, és a kocsijának a kulcsa is.

Számos szituáció eljátszható még, a lényeg, hogy a tanulók mindig rendelkezzenek a feladat végrehajtásához szükséges összes információval.

6. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a bolti szolgálat ellátásának szabályai

6.1. Bolti őrszolgálat ellátásának szabályai

Az első bekezdésben általános képet kapunk a bolti őr munkájáról, majd a második és harmadik bekezdésben egy-egy gondolatot a bolti lopással és a ruházat és csomag ellenőrzéssel kapcsolatban.

Ezek a részek érthetők és tanulhatók.

A 7. bekezdésben az áruvédelmi rendszerek megrongálásával elkövetett lopásokról olvashatunk, de mivel erről korábban még nem tanultak a diákok, érdemes időt szánni és részletesen kitérni rá. A jegyzet *7.1. Bolti őrszolgálat ellátásának gyakorlati szabályai* cím alatt találunk ezzel kapcsolatos információkat.

A 8. 9. 10. bekezdés alatt olyan feladatok találhatók, amelyek nem a bolti őr feladatai, hanem a feletteseiké és a megbízóé. A figyelmeztető táblák elhelyezéséről, a kameraszabályzatról, az adatvédelmi felelősről nem érdemes túl sokat beszélni, viszont érdemes megemlíteni, hogy a tevékenysége alatt megismert információkkal kapcsolatosan a SzVMt. értelmében a vagyonőrt hivatásbeli titoktartási kötelezettség terheli.

Az utolsó mondatban találunk említést a be nem vihető tárgyak kezeléséről, ennek részletes tanári kifejtése mindenképpen szükséges.

6.2. A dolgozók be- és kiléptetésének általános feladatai, szabályai

A korábban tanultakhoz képest lényeges új információt nem tartalmaz, a feladat ellátásának körülményeit érdemes megbeszélni a tanulókkal, a szabályokat csak át kell ismételni.

6.3. A bolti őr viselkedésének alapvető szabályai

A cím alatt a szerző az intézkedés alá vontakkal kapcsolatos kommunikációs és egyéb intézkedési problémákra hívja fel a figyelmet, praktikus gyakorlati tanácsokat ad. Akár önálló feldolgozásra is alkalmas anyagrész.

6.4. Csomagátvizsgálás szabályai, a be-, illetve a kiszállítást végző gépjárművek ellenőrzése

A cím alatti anyagrész új, lényeges információt nem tartalmaz, esetleg ismétlésre ajánlható, de nagy hangsúlyt ne fordítsunk rá.

A gépjárművek közlekedésére vonatkozó szabályok nem túl lényegesek. A gépjárművek ki- és beléptetése, ellenőrzése nem különbözik a korábban tanultaktól.

Az utolsó bekezdés érdemel nagyobb figyelmet. Az áruk mozgásának és a ki- és berakodás ellenőrzése fontos feladat.

6.5. A bolt kiürítésének rendje

Praktikus információkat kapunk a kiürítéssel kapcsolatban.

A 4. *Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a recepciós szolgálat ellátásának szabályai* fejezet, 4.6. *Az objektum kiürítésének rendje recepciós szolgálatnál* cím alatt tanultakat érdemes átismételni, és különbözőségekre és egyezőségekre a figyelmet felhívni.

Fontos kihangsúlyozni, hogy teljes kiürítés elrendelésekor mindenkinek el kell hagyni a kijelölt területet, ez alól nem lehet kivételt tenni.

6.6. Intézkedések a vásárlási szabályokat megsértő vásárlókkal szemben

A cím alatt a határozott és kulturált fellépés fontosságát találjuk meg a tananyagban, az olyan szabályok megsértése, mint például megengedettnél több ruhadarab próbafülkébe vagy a meg nem engedett táská üzlethelyiségbe vitele esetén.

Érdemes kihangsúlyozni, hogy ezeknek a szabályoknak vagyoni védelmi okból van jelentősége. Elképzelhető, hogy egy ilyen esetben a vevő üzletből való eltávolítása a célszerű, de lehetnek olyan esetek is, amikor a bolt érdekeibe ütközik a szabályok szó szerinti betartása. Ha a vásárló ragaszkodik ahhoz, hogy a csomagját magánál tartsa, de a vásárlásból való kizárása nem célszerű, akkor indokolt fokozott figyelemmel kísérni a tevékenységét a vásárlás befejezéséig.

6.7. A bolti őr tevékenysége szabálysértés, illetve bűncselekmény észlelése esetén

Érdemes kihangsúlyozni, hogy bűncselekmény észlelése esetén mindenképpen értesíteni kell a hatóságokat, szabálysértés esetén, ha együttműködő az elkövető, elegendő lehet a jegyzőkönyv felvétele, és annak továbbítása a hatóság felé.

Pontosítást igényel a jegyzet azon mondata, miszerint: „A közreműködésre bírás érdekében fizikai kényszerítő körülményeket alkalmazni, személyes szabadságában korlátozni törvénybe ütköző.” Kihangsúlyozandó, hogy a személy- és vagyoni jogosult a bűncselekmény és a szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, a cselekmény folytatását megakadályozni, az elkövetőt elfogni és a birtokában lévő, bűncselekményből vagy szabálysértésből származó vagy annak elkövetéséhez használt dolgot, illetve támadásra alkalmas eszközt elvenni.

7. Bolti szolgálat ellátásának szabályai gyakorlat

A fejezet egyes szám első személyben fogalmazva írja le a szolgálat átadás-átvétel menetét, hozzá kell tenni, hogy ez nemcsak a bolti őr esetében, hanem a többi szolgálati forma esetén is hasonlóan zajlik.

7.1. Bolti őr szolgálat ellátásának gyakorlati szabályai

A cím alatt anyagrész a bolti lopások megelőzésének lehetőségeiről és az áruvédelmi rendszerekről szól. Könnyen érthető az anyagrész, önálló feldolgozásra is ajánlható.

7.2. A bolti őr viselkedési formáinak gyakorlása

A cím alatt egy gyakorlati szituációt találunk, amelyben egy saját dolgozót és egy idegen személyt talál a bolti őr egy szolgálati helyiségben, miközben azok szeszes italt fogyasztanak.

Meg kell jegyezni, hogy be- és kiléptetés során és más szolgálati formánál is feladat lehet az alkoholfogyasztás ellenőrzése.

Fentebb, a 2.12. *Az áruforgalmi őr tevékenysége bűncselekmény észlelése esetén* cím alatt már kifejtésre kerültek az alkoholfogyasztás ellenőrzésének szabályai, de kiemelendő, hogy alkoholszondát

alkalmazni csak akkor lehet, ha a megbízó azt meghatározta, és csak a saját dolgozókra vonatkoztatva, vendégekkel, látogatókkal, ügyfelekkel, vevőkkel szemben nem alkalmazható.

7.3. A bolt kiürítésének gyakorlása

Az anyagrész egy robbantással fenyegetés bejelentésének kezelését és a teendőket írja le egyes szám első személyben megfogalmazva. A korábban már tanultakkal együtt átismételve érdemes átvenni.

A segédletben – *1.7. Teendők közveszély esetén* cím alatt – írtak itt is irányadók.

7.4. Intézkedések a vásárlási szabályokat megsértő vásárlókkal szemben

A címmel ellentétben a tananyag rész arról szól, hogyan kell intézkedni, ha az áruvédelmi rendszer riasztást ad.

Kiemelendő, hogy az áruvédelmi kapu jelzése esetén mindenképpen mondhatjuk, hogy megalapozottan feltehető, hogy az érintett bűncselekményből vagy szabálysértésből származó dolgot tart magánál, ezért csomag- és akár ruházatellenőrzés is indokolt.

A tananyag rész kellőképpen érthető és részletes, így akár önálló feldolgozásra is ajánlható.

7.5. A bolti őr tevékenységének gyakorlása szabálysértés, illetve bűncselekmény észlelése esetén

A cím alatti anyagrészben egy szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért csoporttal szembeni intézkedés leírását találjuk.

A leírás alapos, de a szituáció bonyolultsága miatt tanári segítségre lehet szükség, mivel a szituáció megoldása nem csak egy módon képzelhető el, ezért, ha kérdések merülnek fel, azokat közösen kell megbeszélni a tanulókkal.

8. A magánbiztonság speciális kommunikációja

Az anyagrész nehezen értelmezhető részeket is tartalmaz, csak szaktanári közreműködéssel javasolt a feldolgozása.

8.1. A stressz- és konfliktuskezelés alapvető módszerei, ezek alkalmazása

A korosztály számára nehezen érthető az anyagrész tartalma, tanári segítséggel javasoljuk a feldolgozását.

8.2. Kommunikációs és szituációs gyakorlatok

A kommunikációt a gyakorlatok során beszéljük meg a tanulókkal, a fenti címek alatti elméleti anyagrészre nem célszerű nagy hangsúlyt fektetni.

8.3. A szakmai és hivatalos nyelv sajátosságai

A cím alatti anyag rész az írásbeli kommunikáció sajátosságairól szól. Célszerű lehet – ennek elméleti oktatása mellett – a tanulókkal gyakorlat során, a szituációk eljátszása után szóban és akár írásban összefoglalni az eseményeket, és segítséget adni, hogy mit szükséges (és mit nem) beleírni egy jelentésbe, valamint rövid gyakorlatokkal segíteni a szakmai és hivatalos nyelv használatát.

8.4. A hivatalos dokumentumok sajátosságai

A cím alatt a dokumentumok formai követelményei találhatóak. A személy- és vagyonvédelemben dolgozóknak képeseknek kell lenniük arra, hogy önállóan mind számítógéppel, mind kézzel írva, a formai szabályoknak megfelelő iratot készítsenek. Ezen kívül gyakran formanyomtatványokat, előre megszerkesztett nyomtatványokat kell kitölteniük.

A kezdeti lépések megtételéhez érdemes és javasolt mintákat biztosítani.

A tartalmilag hiánytalan és pontos megfogalmazás a formai szempontoknál (amelyek szintén nem elhanyagolhatók) lényegesebb, ezért annak gyakoroltatására helyezünk nagyobb hangsúlyt.

8.5. Írásbeli kommunikációs készség

Az írásbeli munka általános elvárásait írja le a cím alatti anyag rész. Az írásbeli tevékenység elsajátítása a gyakorláson múlik, az anyag rész jó támpontokat ad, de nem helyettesíti a rendszeres gyakoroltatást. Jó módszer lehet, hogy a tanulókat kisebb csoportokba osztjuk, és közösen fogalmazzuk meg egy jelentést.

8.6. Számítógép-használat, szövegszerkesztés

A cím alatt alapfokú számítástechnikai ismereteket találunk, ne helyezünk rá hangsúlyt.

9. Magánbiztonsági tevékenységhez kapcsolódó gyakorlatok

A szolgálat átadás-átvétel folyamatát írja le részletesen.

Célszerű lehet a tanulókkal el is gyakoroltatni, hogy hogyan oldják meg a felmerült problémákat.

Kezdhethük azzal, hogy ismertessük az átadás-átvétel menetét, de kezdhethük a gyakorlást úgy is, hogy ismertetjük a felmerülő problémát, és csak arra kell megoldást találniuk a tanulóknak.

Ha korábban még nem beszélték meg a problémák megoldását, akkor azt is ismertessük, hogy mit kell majd tenniük.

Néhány példa az elképzelt problémákra:

1. Hiányzik a szolgálati helyiségből egy szék. Írásban nincs nyoma a hiányosságnak.
2. Variációk: 1. elvitték javítani, 2. kölcsönadták valakinek.
3. Megoldás: 1. szolgálati naplóba beírni, 2. visszavitni a helyiségbe, vagy leellenőrizni az állítás valóságtartalmát, tájékozódni mikor kerül vissza, szolgálati naplóba beírni.
4. Az elemlámpa nem működik, lemerültek az elemek, a tartalék elemek elfogytak.
5. Megoldás: jelenteni a diszpécsernek, tartalék elemeket kérni.
6. A sorompó nyitott állapotban van. Nem működik.
7. Variációk: 1. már jelentették, naplóba be van írva, 2. nem jelentették.

8. Megoldás: 1. A ki- és beléptetésre fokozottan figyelni, újra jelenteni a diszpécsernek, és információt kérni, hogy mikor fogják megjavítani, 2. diszpécsernek jelenteni, intézkedést kérni a javításra, szolgálati naplóba beírni.

9.1. A tevékenység ellátását előíró jogszabályok megfelelő alkalmazása adott szituációkban

A cím alatti anyagrészt a jogszabályok és egyéb rendelkezések pontos ismeretére hívja fel a figyelmet, otthoni elolvasásra ajánlható rész.

9.2. Bűncselekmények, szabálysértések beazonosítása

Ezt a fontos témát túlságosan tömören tárgyalja az anyagrészt, mindenképpen célszerű részletesen megbeszélni, hogy mikor lesz egy vagyon elleni cselekmény szabálysértés és mikor bűncselekmény. Szükséges lehet a lopás minősítő körülményeiből átvenni azokat, amelyek a szabálysértési értékhatárra elkövetett tulajdon elleni szabálysértést bűncselekménnyé minősítik.

Ezen kívül szükséges lehet a garázdaság témakörén belül a közösségellenességről és az erőszakról is beszélni.

9.3. Elsősegélynyújtás

Dr. Christian László jegyzetében részletesen volt már erről szó, ezért ezt a részt kizárólag ismétlésként érdemes áttekinteni.

9.4. Helyszínbiztosítás

A helyszínbiztosításról már volt szó az 1.8. *A helyszínbiztosítás alapszabályai* cím alatt, érdemes azt a részt is újra átvenni.

A helyszínbiztosítás egy nagyon fontos téma, amelyet többször is érdemes átismételni és számonkérni.

9.5. Jelentés a támadáselhárítási eszköz és a kényszerítő testi erő alkalmazásáról

A tananyagrészt azt szabja feladatul, hogy a tanuló írjon jelentést támadás-elhárító és a kényszerítő-eszköz alkalmazásáról.

Mintaként egy közterület-felügyelői jelentést is tartalmaz a jegyzet.

Ezt a részt célszerű lenne kihagyni, és később visszatérni rá. Egyrészt azért, mert nem támadás-elhárító eszköz alkalmazásáról szól a jelentés, hanem kényszerítőeszköz alkalmazásáról, másrészt mert a kettő közötti különbséget a következő fejezet fogja tartalmazni.

A tanulókkal célszerű először egyszerűbb esetekről jelentést íratni, mint például sorompó meghibásodásáról, és a tett intézkedésről vagy leltári tárgy hiányáról.

A támadás-elhárító eszközök esetében is törekedjünk az egyszerűbb szituációkra. Például ittas személy épületből történő kivezetése.

9.6. Tájékoztatás az intézkedési jogosultságok gyakorlásával szemben felmerülő panasz kivizsgálásáról

A cím alatti anyag részletezi, hogy hogyan történik a panasz kivizsgálása, a rendészeti feladatot ellátók, a személy- és vagyonőrök, a polgárőrök és külön a közterület-felügyelet intézkedései kapcsán. Mivel a rendészeti feladatot ellátókról, a polgárőrökről és a közterület-felügyeletről még nem esett szó a tananyagban, azok a későbbi fejezetek részei, ezért ezeket a részeket nem érdemes megtanítani.

Érdemes viszont szót ejteni arról, hogy a vagyonőr intézkedése, annak elmulasztása, illetve kényszerítőeszköz alkalmazása esetén panasz nyújtható be a Személy- és Vagyonvédelmi, Magánnyomozói Szakmai Kamarához, erről az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni kell.

9.7. Közveszély felismerése, a szakmai szabályok szerinti intézkedés

Erről a témáról már többször volt szó. A segédletben a *1.7. Teendők közveszély esetén* cím alatt leírtak követését indokoltan tartom.

Fontos, hogy a közveszély esetén és a közveszéllyel fenyegetés esetén szükséges intézkedéseket ne keverjük össze, azt külön célszerű átvenni.

9.8. Tűzjelzést biztosító eszközök kezelése

A cím alatt különböző tűzjelző eszközökről kapunk részletes leírást. Egyes tanulók számára talán érdekes lehet, de kötelezően megtanulandó anyagot ez a rész nem tartalmaz.

10. A kényszerítő- és a támadáselhárító eszközök, kényszerítő- és támadáselhárító eszközök gyakorlata

10.1. A rendvédelmi szervek kényszerítőeszköz-használata és a személy- és vagyonőri támadáselhárító eszközhasználat elhatárolása

A cím alatti anyag rész ismerteti a rendőrség által alkalmazott kényszerítőeszközöket, és azok alkalmazásának szabályait is, amelyre most ne helyezünk hangsúlyt, mert egyrészt nem része a megtanulandó anyagnak, másrészt más tantárgyból részletesen fogják venni a tanulók, ezért ezt a részt akár ki is hagyhatjuk. Az utolsó négy bekezdés már valóban a kényszerítőeszközök használatáról és a támadáselhárító eszközök használatáról szól, ebből az első kettő sajnálatos módon nagyon bonyolultan került megfogalmazásra.

Az utolsó két bekezdés tartalmazza a szükséges ismereteket, úgymint a támadáselhárító eszközök felsorolását, azok alkalmazásának lehetőségeit, és az alkalmazandó alapelveket is.

Az érthetőség kedvéért javasolt kiegészíteni az anyag részt azzal, hogy a rendőrnek intézkedési kötelessége van, az intézkedés alá vont személy ezzel szemben engedelmséggel tartozik. Amennyiben az intézkedés alá vont személy nem engedelmeskedik a jogszerű rendőri intézkedésnek, az kikényszeríthető. Erre valók a kényszerítőeszközök.

Ezzel szemben a személy- és vagyonőr csak arányos mérvű kényszerítő testi erőt alkalmazhat a SzVMt.-ben meghatározottak szerint, például a védett létesítménybe, területre való jogosulatlan belépést megakadályozása, a jogosulatlanul bent tartózkodót onnan eltávolítása érdekében. Ennél súlyosabb eszközt nem alkalmazhat, az akaratának kikényszerítése érdekében, csak abban az esetben, ha jogos védelem vagy a végszükség esete állna fenn.

Az anyagrészt fontos, az elsajátításához szaktanári közreműködés szükséges.

10.2. A jogtalan támadás, a jogos védelem, végszükség mint a szakma alapjainak elhatárolása

A cím alatt a jogos védelemről és a végszükségről találunk gondolatokat, és részletesen foglalkozik a kettő közötti különbséggel is.

A jegyzetben korábban az *1.5. A tevékenység során előforduló jogos védelmi és végszükség-helyzetek, intézkedések, cselekvések jogi megítélése* cím alatt már egyszer részletesen kifejtésre került a jogos védelem.

Fontos kiemelni az anyagból, hogy a személy- és vagyonőr intézkedésének az alapja az, hogy az ellene irányuló támadás jogellenes, az ő védekezése viszont jogos, továbbá célszerű kihangsúlyozni, hogy nem csak önvédelemről van szó. A jogtalan támadás irányulhat saját maga, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen is. Vagyis akár vagyon elleni támadás elhárítása is minősülhet jogos védelmi helyzetnek, így jogszerű lehet akár a lopott dolog visszaszerzése érdekében alkalmazott erőszak is.

10.3. A támadáselhárító eszközök jogszerű és szakszerű alkalmazásának szabályai

A támadáselhárító eszközök alkalmazásának jogszerűsége nagyban függ az alapelvek betartásától, ezt próbálja meg körüljárni röviden ez a tananyagrészt. Érdeemes lehet példákon keresztül megértetni a szükségesség fogalmát.

Megpróbálhatjuk – kérdések felvetésével – az osztállyal megoldatni ezt a problémát.

Például: Jogos lesz-e gumibot használata, ha egy 83 éves, rossz fizikai állapotban lévő nő seprűvel támad a személy- és vagyonőrre? Milyen eszköz használata lehet ilyen esetben szükséges és arányos?

Ha a személy- és vagyonőr annyira jártas egy önvédelmi technikában, hogy egy támadót pusztán kézzel le tud fejezvezeni, akkor milyen eszköz használata lehet részéről indokolt?

10.4. A testi kényszer és a gumibot alkalmazásának szabályai

Fontos kiemelni, hogy a gumibot alkalmazására csak jogos védelmi helyzetben, illetve végszükség esetén kerülhet sor.

Az arányos mérvű kényszerítő testi erő alkalmazására – a SzVMt. alapján – az alábbi esetekben kerülhet sor:

- a védett személy biztonságát fenyegető támadás elhárítása,
- a védett létesítménybe, területre való jogosulatlan belépés megakadályozása, a jogosulatlanul bent tartózkodó onnan történő eltávolítása,
- a rendezvényt zavaró vagy annak biztonságát veszélyeztető személy rendezvényről történő eltávolítása,
- a pénz- és értékszállítást jogtalanul akadályozó személy eltávolítása, illetve a szállítmány biztonságát fenyegető támadás elhárítása érdekében.

Természetesen testi erő alkalmazása esetén is lehet hivatkozni jogos védelmi helyzetre.

10.5. A vegyi eszköz (gázspray) alkalmazásának esetei, szabályai

A cím alatt írtak teljesen lefedik a szabályokat.

Az alkalmazás feltétele a korábban már tárgyalt jogos védelmi helyzet, és a szükségesség, arányosság, időszerűség betartása.

10.6. A szolgálati kutya alkalmazása

A cím alatti anyagrész csak olyan tevékenységet ellátókra igaz, akik kényszerítőeszközöket alkalmazhatnak, a személy- és vagyonőrre nem.

A gumibot, a vegyi eszköz és a szolgálati kutya alkalmazására ugyanazok a szabályok vonatkoznak, ezeket fentebb részletesen leírtuk.

10.7. A fegyveres munkavégzés jogszabályi feltételei

A cím alatt megtaláljuk, hogy milyen feltételei vannak a fegyveres munkavégzésnek. A tanulókat érdekelheti, de nem szükséges nagy hangsúlyt fektetni rá. Érdeemes tudatosítani, hogy ha fegyvert visel egy személy- és vagyonőr, az még nem lesz fegyveres biztonsági őr. Rájuk más szabályok vonatkoznak, amelyekről később lesz szó.

10.8. A maroklőfegyver alkalmazásának esetei, feltételei és szabályai

A lőfegyver használatára vonatkozó szabályokat pontosan írja le a tananyagrészt. Annyi kiegészítés fűzhető hozzá, hogy a jegyzet – *1.5. A tevékenység során előforduló jogos védelmi és végszükség-helyzetek, intézkedések, cselekvések jogi megítélése* cím alatt – is kifejti, hogy vannak olyan élethelyzetek – például a személy elleni, éjjel, fegyveresen, felfegyverkezve vagy csoportosan elkövetett támadás –, amikor a jogtalan támadást úgy kell tekinteni, mintha az a védekező életének kioltására is irányult volna.

Ilyen esetekben az arányosság vizsgálatára már nincsen szükség.

11. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: szállítmányok kísérése és a járőrszolgálat ellátásának szabályai

A 11. fejezet szállítmánykíséréssel kapcsolatos része nehezen tanulható anyagrész. Az anyagban sok bonyolult, nehezen értelmezhető mondat található, néhol nehézséget okozhat a fontos tartalmi elemek megtalálása a szövegben, ezért a feldolgozáshoz alapos szaktanári segítség szükséges.

11.1. A különböző szállítmányok kísérése (veszélyes, vasúti, közúti, vízi és légi)

A cím alatti anyagrész a veszélyes szállítmányok ellenőrzéséről szól, ez tartalmilag nem függ össze a személy- és vagyonvédelmi tevékenységet ellátók feladataival, ezért csak említés szintjén javasolt foglalkozni vele.

11.2. A szállítmánykísérő őr feladatai, felszerelése

A cím alatt az első két bekezdésben sok fontos információ található a közúti szállítmány kíséréssel kapcsolatban, de több olyan mondat is található az anyagrészben, amelyek olyan kérdéseket vetnek

fel, amik később nem kerülnek megválaszolásra. Ezek a szaktanár általi egyszerűbb átfogalmazással pontosíthatók és kiegészíthetők.

Az anyagrészt feldolgozásához az alábbi kérdések nyújtanak segítséget:

- Milyen eszközök szükségesek a szállítmánykísérés során?
- Mik a veszélyeztetési pontok?
- Miért célszerű a konvojban történő közlekedés?
- Milyen szempontok alapján kell megtervezni az útvonalat?
- Támadás esetén mi az elsődleges szempont?

A harmadik bekezdés a vasúti szállításról szól.

Az anyagrészt feldolgozásához az alábbi kérdések nyújtanak segítséget:

- Hol történhet a szállítmánnyal – nagyobb valószínűséggel – vagyon elleni támadás, és miért?
- Szállítványkísérés során hol lesz szállítmányórság, és mi lesz a fő feladatuk?
- A negyedik bekezdés a vízi és légi szállításról szól, főképpen arról, melyek a vízi és légi szállítás során a veszélyeztetett időpontok és helyek.

11.3. A pénz- és értékszállítás mint vagyonvédelmi tevékenység, jelentősége és fontossága

A cím alatt csak általános jellegű információkat találunk.

Fontos, hogy a tanuló megtanuljon különbséget tenni a szállítványkísérés és a pénz- és érték-szállítás között.

Fontos különbség, hogy míg a kísérésnél nem kerül ki a szállított dolog a megbízó birtokából, addig a szállításnál – ideiglenesen – a szállítást végző birtokába kerül.

11.4. A pénz- és értékszállítás gyalogosan, közterületen, tömegközlekedési eszközön. A pénz- és értékszállítás gépkocsival

A cím alatti anyagrészen a szállítással kapcsolatos veszélyekről és a végrehajtás általános szabályairól van szó.

Az anyag önálló feldolgozásra is alkalmas, bárki számára érthető lehet.

11.5. A szállításra vonatkozó szabályok, tilalmak

A cím alatti anyagrészt fontos és hasznos információkat tartalmaz a szállítványkísérés gyakorlati végrehajtásával kapcsolatban, kitér a tilalmazott magatartásokra és a támadás során elvárt teendőkre, de tartalmaz olyan nehezen érthető mondatokat is, amelyek a tanulást megnehezítik, ezért a szaktanár segítsége nem nélkülözhető ennek a résznek a feldolgozásánál.

11.6. Eljárás rendőri közúti ellenőrzéskor. Eljárás baleset esetén. Eljárás műszaki hiba esetén

A cím alatti anyagrészen fontos szabályok kerültek leírásra, de több esetben hiányzik az eljárás indoka, célja, így a tananyagrészt önálló feldolgozásához és tanulásához mindenképpen szaktanári segítség szükséges.

11.7. Eljárás saját baleset esetén. Eljárás gyanús követés esetén

A cím alatti anyag részben a baleset, és a betegség esetén teendő intézkedések kerültek leírásra, a segítségnyújtási kötelezettség hangsúlyozása nagyon helyesen kiemelt szerepet kapott ebben az anyag részben is.

Nagyon fontos tudatosítani, hogy bármennyire is veszélyes megállni, hiszen ez a szállítmány elleni támadást megkönnyíti, nem mehetünk el egy baleset vagy más okból megsérült személy mellett, hanem teljesíteni kell segítségnyújtási kötelezettségünket.

11.8. Az értékszállítás befejezését követő feladatok. Különbségek a pénz- és értékszállítás, valamint veszélyes szállítmányok őrzése terén

A cím alatti anyag rész a témához kapcsolódó általános megállapításokat tartalmaz. Ne helyezzünk rá nagy hangsúlyt.

11.9. A veszélyesszállítmány-őrzés fogalma és területei

A cím alatti anyag rész fontos információkat nem tartalmaz a tananyag elsajátítása szempontjából. Ne helyezzünk rá nagy hangsúlyt.

11.10. A járőrszolgálat ellátásának szabályai, a járőr általános feladatai

A cím alatti első bekezdés a járőrszolgálat meghatározását tartalmazza. A tanulókkal ismertetni kell, hogy ez egy nagyobb terület átfogó ellenőrzésére szolgáló szolgálati tevékenység, amely végezhető épületen belül vagy azon kívül, és objektumon belül és azon kívül is (vagyis a kerítésen kívül, az épület körül).

A második bekezdésben felsorolásjelleggel található meg a járőr feladatai.

A harmadik és negyedik bekezdés a parkolási problémákkal foglalkozik, erre ne helyezzünk hangsúlyt, nem képezi a tananyag részét.

A negyedik és ötödik bekezdés hasznos információkat tartalmaz, akár önálló feldolgozásra is ajánlható.

11.11. A járőrszolgálat felszerelése

Az anyag rész a felszerelésre vonatkozó ismereteket megfelelő módon tartalmazza. Önállóan tanulható.

11.12. A járőr útvonal- és időterve

A járőr útvonallal kapcsolatos ismeretek csak szaktanári segítséggel értelmezhetőek.

11.13. Járőrözési módok

A cím alatti anyag rész fontos és praktikus információkat tartalmaz a járőr tevékenységéről, és a járőrszolgálat gyakorlati végrehajtásával kapcsolatban. Többnyire önálló feldolgozásra is alkalmas anyag rész.

11.14. Intézkedés tűz, illetve egyéb katasztrófa észlelése esetén

A cím alatti anyag rész első három bekezdése a rendkívüli események meghatározását tartalmazza, ami fontos anyag rész, de kissé nehezen tanulható. Egyes elemek megértéséhez szaktanári segítségre lehet szükség.

A további bekezdések gyakorlatias tanácsokkal szolgálnak a tűzkatasztrófa észlelése esetén teendő intézkedésekről.

Erről a témáról már többször volt szó. A segédletben az *1.7. Teendők közveszély esetén* cím alatt leírtak követése indokolt.

11.15. A járőr intézkedése behatolásra utaló jelek észlelésekor, tevékenysége rendellenesség észlelése esetén

A cím alatti anyag rész a védett objektumba történő behatolás észlelése esetén teendő intézkedésekről szól, feldolgozásához az alábbi kiegészítéseket javasoljuk.

A behatolás észlelése esetén az elsődleges feladat a tájékozódás, információgyűjtés. Amennyiben azt állapítja meg a járőr, hogy bűncselekmény történt, jogosult azt elkövetőt elfogni, illetve biztosítja az ügyfél megérkezéséig a helyszínt. Az elkövető elfogását abban az esetben nem célszerű megkísérelni, ha fegyvere van, vagy olyan túlerőben vannak, hogy az elfogás nagy valószínűséggel nem járhat sikerrel. A helyszín biztosítása, nyomok eredetben történő megőrzése fontos, de az elkövető elfogása mindig fontosabb. Ugyanígy fontos, sőt még fontosabb az életmentés, és elsősegélynyújtás. Ha bűncselekmény helyszínén elsősegélyre szoruló személy van, akkor a segítségnyújtás miatt is károsodni fog a helyszín, ilyen esetekben a helyszínelőknek mindig jelezni kell, hogy hol történtek változtatások.

11.16. A járőr tevékenysége szabálysértés észlelése esetén

A személy- és vagyonőr által észlelt szabálysértések sok esetben elzárással büntethetőek, ilyen például a tulajdon elleni szabálysértés és a garázdaság is, de nincs olyan szabályozás, hogy csak ezekben az esetekben intézkedhetne.

A SzVMt. alapján a személy- és vagyonőrnek joga van a bűncselekmény vagy szabályértés elkövetésén tetten ért személyt elfogni, és a bűncselekményből vagy szabálysértésből származó dolgokat, az elkövetéshez használt eszközöket elvenni tőle. Az elfogott személyt azonban haladéktalanul át kell adnia az ügyben eljárni jogosult nyomozó vagy szabálysértési hatóságnak.

11.17. A járőr tevékenysége bűncselekmény észlelése esetén

A cím alatti anyag rész fontos információkat tartalmaz a bűncselekmény észlelése esetén teendő járőri tevékenységéről, ez az anyag rész a tanuló általi önálló feldolgozásra is alkalmas.

12. Szállítmánykísérés gyakorlat

12.1. Szállítmányok kísérése

12.2. Az értékszállítás befejezését követő feladatok

A fejezet és az egyes címek alatt is egy-egy leírás található, amely a szolgálat átadás-átvételétől a szolgálat végéig bemutatja a szállítmánykísérés során szükséges teendőket. Az anyagrészt könnyen olvasható és érthető, önálló feldolgozásra is ajánlható.

13. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a készenléti járőrszolgálat ellátásának szabályai és a speciális őrzésvédelem

13.1. A készenléti (kivonuló) járőrszolgálat

A cím alatt rövid áttekintést és magyarázatot találunk a készenléti járőrszolgálatról, az anyagrészt tartalmazza a szolgálat lényegét, de nem teljesen konkrét és egyértelmű. Érdekes lehet az anyagot kiegészíteni a könnyebb érthetőség kedvéért az alábbiak alapján.

A magasabb biztonság – vagy mondhatjuk úgy is, hogy kisebb kockázat – érdekében a riasztórendszerekhez távfelügyeleti szolgáltatás is rendelhető. Ebben az esetben már a riasztás egy központba is beérkezik, ahol a diszpécser azonnal megteszi a szükséges intézkedéseket, ami lehet a riasztás ellenőrzése vagy a tulajdonos esetleg a hatóság értesítése. A biztonság tovább fokozható, ha a távfelügyelet mellé kivonuló szolgálatot, más néven készenléti járőrszolgálatot is igénybe vesz a megrendelő. A készenléti járőrszolgálat tevékenysége mindig egy riasztórendszerhez és egy távfelügyeleti rendszerhez kapcsolódik.

A készenléti járőrszolgálat tagjai a megkötött szerződés alapján az ingatlan tulajdonosának megbízásából és meghatalmazásával végzik feladatukat, így tevékenységüket az határozza meg, hogy a tulajdonos mit vár el.

13.2. Készenléti járőr általános feladatai, felszerelése, útvonala és kivonulási útvonaltervei

A cím alatti anyagrészt nagyon rövid ismertetését adja a készenléti járőr feladatának.

A készenléti járőrszolgálat legfontosabb feladata, hogy jelzést követően a legrövidebb időn belül a helyszínre érkezzon, és ellenőrizze a riasztás okát, betörés esetén a kiérkezésével megriassza az elkövetőket. Azzal, hogy az elkövetőknek kevesebb idejük lesz a jogellenes cselekmény véghezvitelére, már nagyban csökkenthető a kár.

Amennyiben lehetősége van, fogja el az elkövetőt, és a rendőrség kiérkezéséig tartsa vissza.

A készenléti járőr feladatát – mint már fentebb említettük – a megbízóval megkötött szerződés határozza meg.

A feladatok különbözőek lehetnek attól függően, hogy hol szólal meg egy riasztó, egy magánlakásban, egy irodaházban, esetleg egy közintézményben.

Ezen felül a megbízóval kötött szerződés a meghatározó. Amennyiben a megbízó engedélyezi, és kulcsot is biztosít, akkor az objektum belső helyiségeit is át kell vizsgálni, de legtöbb esetben a kerítésen belül, az objektum külső területeit ellenőrzik le a kivonuló szolgálat tagjai.

Nagyon gyakori, hogy nem történik jogellenes cselekmény, a riasztás technikai okokból, véletlenül következik be. Erről azonban a helyszínen meg kell győződni és a megbízót tájékoztatni kell. Ezt követően az ő utasítási, illetve a szerződésben vállaltak szerint kell eljárni.

Bűncselekmény és szabálysértés észlelése esetén az elkövetőt el kell fogni, és a hatóságnak át kell adni.

A kivonuló járőrszolgálatnak általában nincs útvonala, de meghatározhatják, hogy a védendő objektumokat riasztás hiányában is ellenőrizze, ilyenkor is fontos, hogy riasztás esetén a lehető legrövidebb időn belül a helyszínre tudjon érkezni. A kivonulás útvonalát elsősorban az határozza meg, hogy minél hamarabb a helyszínre érjen, és megkezdje a szükséges intézkedést.

13.3. Kapcsolattartás a diszpécserrel

A cím alatti anyag rész röviden leírja a kapcsolattartás lényegét, amit annyival még kiegészíthetünk, hogy a diszpécser az, akihez beérkezik a riasztás, ő tudja a pontos címet, ő utasítja a készenléti járőrszolgálatot ellátót, hogy induljon a helyszínre, és rendszerint ő értesíti a hatóságot is annak alapján, hogy a járőr mit állapít meg a helyszínen. Ahhoz, hogy a szükséges intézkedéseket meg tudja tenni, a járőrnek folyamatosan és részletesen tájékoztatnia kell őt. Beleértve azt is, hogy mikor várható a helyszínre érkezése, pontosan mikor ért ki, ott mit tapasztalt, egészen odáig, hogy elhagyta a helyszínt.

13.4. Intézkedés tűz, illetve egyéb katasztrófa észlelése esetén

A cím alatt általános jellegű meghatározásokat és tanácsokat találunk, de erről a témáról már többször volt szó.

Lényeg, hogy főleg intézmények esetében fordul elő, hogy a tűzjelző rendszereket is összekapcsolják a távfelügyeleti rendszerrel. Ebben az esetben a készenléti járőr köteles meggyőződni a riasztás okáról, a diszpécserrel tájékoztatni, és szükség esetén a tűzoltók helyszínre hívására intézkedni.

A segédletben a 1.7. Teendők közveszély esetén cím alatt leírtak követése indokolt.

13.5. A készenléti járőr intézkedése behatolásra utaló jelek észlelésekor, rendellenesség észlelése esetén

A cím alatti első bekezdés néhány példával bemutatja, hogy milyen okai lehetnek egy téves riasztásnak. Ez a része az anyagnak hasznos, azonban a bekezdés végén, a bűncselekmény esetleges helyszínére érkezés esetén szükséges intézkedésre vonatkozóan tett megállapítás további pontosítását javasoljuk.

Amennyiben lehetőség van a bűncselekmény elkövetőjének elfogására, azt meg kell tenni, és a rendőrség kiérkezéséig vissza kell tartani, ez mindig fontosabb, mint a helyszín sértetlensége.

Lehetséges, hogy a megbízóval kötött szerződés nem teszi lehetővé, hogy az objektumba bemenjen a járőr, ekkor a hatóság értesítése és a menekülés megakadályozása lesz a fő feladata.

A második bekezdés végtelen jelzésekre vonatkozó megállapítások szintén helyesek, azonban túlságosan le lett rövidítve. Az anyag rész részletesebb kifejtést igényel.

Gyakran előfordul, hogy egy nyitva maradt ablak vagy valamilyen állat miatt jelez be a riasztó, ilyenkor a kiérkező járőrnek az a feladata, hogy megpróbálja megállapítani, mi lehetett a jelzés oka. Ez nem minden esetben lehetséges, de megállapításait a diszpécserrel minden esetben közölni kell, és az ő utasítása szerint kell eljárni.

Az, hogy milyen intézkedéseket kell a továbbiakban megtenni, az attól függ, hogy a továbbiakban a riasztó- és a védelmi rendszerek mennyire tudják a feladatukat ellátni, valamint attól, hogy a megbízó mire adott felhatalmazást. A bekezdés utolsó mondata nehezen értelmezhető. Előfordulhat, hogy szándékosan teszik tönkre a riasztó- vagy kamerarendszert egy későbbi bűncselekmény előkészítéseként. Ha ennek a gyanúja fennáll, akkor ennek az információnak megfelelően kell az intézkedéseket megtenni.

13.6. A készenléti járőr tevékenysége szabálysértés, bűncselekmény észlelése esetén

Speciális őrzésvédelem

A cím alatti anyagrészen egy példán keresztül kerül bemutatásra a készenléti járőr tevékenysége. A példa egy benzinkút kirakatának betörése. A példával kapcsolatban a tanulóknak felvetődhetnek tisztázandó kérdések, ezért szaktanári segítség szükséges az anyag rész feldolgozásához.

A második bekezdés a SzVMt.-ben meghatározottakat írja le. Mivel már többször ismertetésre került, csak ismétlésnek ajánlható.

A harmadik, negyedik bekezdés az őrzés és védelem meghatározásával és elhatárolásával foglalkozik. Erre a részre nem szükséges nagy hangsúlyt fektetni.

13.7. Lopások, zsebtolvajlások megelőzése, bizonyítása, és az ezekkel kapcsolatos intézkedések

Az első bekezdésben általános megállapításokat találunk a lopások megelőzésével kapcsolatban. Akár önálló feldolgozásra is alkalmas lehetne, de olyan kifejezéseket tartalmaz, ami szaktanári magyarázatot és kifejtést igényel. Mint például a szűrő- és áteresztőképesség.

A harmadik és negyedik bekezdés bűnmegelőzési tájékoztatót, ajánlásokat tartalmaz állampolgárok részére. Hasznos információk, olyanok, amelyekre minden állampolgárnak szüksége van, azonban a személy- és vagyonvédelmi szolgálat ellátásához csak lazán kapcsolódik. Önálló feldolgozásra ajánlható, számonkérése nem javasolt.

A negyedik bekezdésbe sok információt sűrítettek bele, részletes kifejtése ajánlott, amihez szaktanári segítség szükséges.

13.8. A rendkívüli események bekövetkezése esetén teendő intézkedések gyakorlat

Az első bekezdésben egy általános leírást találunk a készenléti járőr tevékenységéről, amit érdemes azzal kiegészíteni, hogy a készenléti járőr elsődleges feladata, hogy riasztás esetén a lehető legrövidebb időn belül a helyszínre érjen, ezért nem kezdhet bele semmi olyan feladatba, ami a fő feladatától elvonná, és az intézkedéseket a lehető legrövidebb időn belül be kell fejeznie, mert bármikor adódhat egy másik eset, amihez azonnal el kell indulnia.

A második bekezdéstől egy kitalált szituáción keresztül kerül bemutatásra egy intézkedési helyzet, amely számos kérdést vethet fel a tanulóknak, ezért közös feldolgozás és jogi magyarázat szükséges hozzá.

A szituáció az, hogy valaki bemászik egy nyitott ablakon. A jegyzet szerzője végül magánlak-sértésként minősíti az esetet, és aszerint ír egy intézkedési megoldást.

Az ilyen szituációk elemzése során, mindig pontosan tisztáznunk kell a részleteket is, hogy a helyes megoldást megtaláljuk, de hozzá kell tenni azt is, hogy számtalan helyes megoldás lehet, attól függően, hogy egy magánlakásról, egy intézményről vagy esetleg egy raktárról van szó. Tudni kell azt is, hogy a szerződés alapján mire kaptunk felhatalmazást, továbbá, ha telefonon el tudjuk érni a megbízót, ő a helyszínre tud-e jönni vagy sem.

A jegyzetben leírt szituációra csak a további részletek kidolgozásával tudunk intézkedési megoldást találni, miután a jogilag is minősítettük azt.

Gyakran nem okoz problémát, ha a személy- és vagyonőr nem tudja pontosan, milyen bűncselekmény következett be, hiszen a cselekmény minősítése még a nyomozás során is változhat, de azt pontosan fel kell tudja mérni, hogy gyanúsítható-e bűncselekménnyel az elkövető vagy sem.

Bűncselekmény esetén minden esetben értesítenie kell a rendőrséget, és az elkövetőt a kikerkezésükig vissza kell tartani, majd átadni.

Egy szabálysértés esetén már elegendő lehet, ha jegyzőkönyvet vesz fel és megteszi a feljelentését. Ezt a bolti lopásoknál rendszerint meg is teszik a bolti őrök.

Abban az esetben azonban, ha nem tudja eldönteni, hogy szabálysértés vagy bűncselekmény történt, akkor azt rá kell bíznia a rendőrségre.

Rendkívül fontos azonban, hogy tudja, hogy valami szabálysértés, esetleg bűncselekmény vagy egyik sem.

Ahhoz, hogy ezt el lehessen dönteni, jól kell ismerni a büntetőjogot, és a szabálysértési jogot is, sőt a polgári joghoz is értenünk kell egy keveset.

A jegyzetben leírt példa a részletektől függően lehet magánlaksértés szabálysértési alakzata, lehet magánlaksértés vétsége, lehet lopási kísérlet és lehet egy egyszerű birtokháborítás is, ez utóbbi már nem tartozik egyáltalán a rendőrség hatáskörébe.

A jegyzetben leírt példa – a nyitott ablakon történő bemászás – csak akkor lesz magánlaksértés vétsége, ha éjjel, fegyveresen, felfegyverkezve vagy csoportosan követik el. Ha ezek egyike sem áll fenn, magánlaksértés szabálysértése bizonyítható. Ha azonban bármi arra utal, hogy ő azért ment be, hogy onnan ellopjon valamit, akkor már lopás bűncselekménye miatt kell vele szemben eljárni.

Szükséges azt is tudni, hogy már a kerítésen, kapun való bemászás is megvalósítja a fenti bűncselekményeket, nem csak a lakásba való bemászás.

Ugyanakkor ha nem magánlakásról van szó, akkor a magánlaksértés nem valósulhat meg. Sem a szabálysértési, sem a bűncselekményi alakzat. Abban az esetben csak birtokháborításról vagy lopás-kísérletről beszélhetünk.

13.9. Intézkedési kötelezettségek szabálysértés, bűncselekmény észlelés esetén

Az első bekezdésben a büntetőeljárásról szóló törvény elfogásról szóló rendelkezését találjuk, miszerint a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja. Ennek a rendelkezésnek az ismerete nagyon fontos, és érdemes tanítani, hiszen ha nem szolgálatot ellátó személy éri tetten az elkövetőt, ez a rendelkezés ad jogalapot arra, hogy a helyszínen visszatartsa a hatóság megérkezéséig.

A szolgálatot ellátó személy- és vagyonőr a SzVMt. felhatalmazása alapján intézkedik, ahogy a második bekezdésben is megismétli a jegyzet.

A harmadik és negyedik bekezdés sok hasznos információt tartalmaz sűrítve, a feldolgozásához, a részletes kifejtéséhez szaktanári segítség szükséges.

13.10. A bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogása, kísérése és a hatóságnak történő átadása

A cím alatt az elfogással kapcsolatban található néhány információ, ezekből a legtöbb már a korábbi anyagrészekben is megtalálható volt. Néhány mondat értelmezése szaktanári segítséget igényelhet, a tanulók számára önálló tanulásra nem ajánljuk.

14. Járőrszolgálat gyakorlat

A fejezet alatt egy szolgálatba lépés leírása található, a korábbi fejezetekben leírt szituációkhoz képest új információt nem tartalmaz, ismétlésként ajánlható az olvasása.

Önállóan is feldolgozható.

14.1. A járőrszolgálat ellátása

Az első bekezdés a 11.10 cím alatt már ismertetett fogalom újbóli ismertetése.

A következő bekezdésekben egy közterületen végrehajtott járőrszolgálat tevékenységét írja le egy olyan szituációban, amikor egy védett objektum mellett gyanús gépjárműről tesznek bejelentést.

Az anyagrészt hasznos információkat tartalmaz, de több ponton is szükség lehet szaktanári magyarázatra és a téma részletesebb kifejtésére.

14.2. A készenléti (kivonuló) járőrszolgálat

Az első bekezdés a készenléti járőr feladatával kapcsolatban ír általános jellegű, korábban már ismertetett információkat, majd példaként említ egy szituációt, miszerint egy pénzüntézethez kell kivonulni riasztás miatt, ahol az elkövető még a helyszínen van. A példához tartozó teljes intézkedést nem ismereti a jegyzet, ezt érdemes pótolni. A tájékozódás és az elkövető kikérdezését követően megállapítja történt-e bűncselekmény vagy szabálysértés. Ha igen az elkövetőt elfogja, jelent a központnak, rendőrt kér a helyszínre, és kikerkezésükig visszatartja az elkövetőt.

A második bekezdéstől egy szituációt ír le a jegyzet, a példa arról szól, hogy egy riasztás miatt a helyszínre elindult készenléti járőr útközben személyi sérüléssel járó balesetet észlel.

A szituáció megoldása elmagyarázza, mit kell tenni egy ilyen helyzetben. (Véleményünk szerint nem intézkedési kötelessége van a készenléti járőrnek ilyen esetben, hanem segítségnyújtási kötelezettsége. Ebbe bele kell érteni, a mentők értesítését, a sérült elsősegélyben részesítését, esetleg az elszállításban történő segítségnyújtást, de nem lesz feladata a helyszín biztosítása.)

Amíg a mentő kikerkezik, közreműködhet a forgalom segítésében, felírhatja, a balesetben részt vevő járművek rendszámát, a tanúk nevét, ezzel segítve az eljárást, de ha már nincs segítségre szoruló személy, akkor a diszpécserközpont utasítása szerint folytatnia kell a munkáját.

A baleset kivizsgálása során, ha szükség lesz, rá tanúként részt kell vennie az eljárásban, ezért is szükséges lehet minden részletet feljegyeznie, később a jelentésébe beleírnia.

15. Testőri ismeretek

A testőri feladatok végzéséhez a személy- és vagyonőri képzést követően külön tanfolyam elvégzése és a külön vizsga szükséges. A jegyzet 15. és 16. fejezetének tanítását ezért nem tartjuk feltétlenül szükségesnek.

A jegyzet általános képet ad a testőri tevékenységről, szaktanári magyarázat szükséges az anyagrészt értelmezéséhez.

Az első bekezdés általános gondolatokat tartalmaz, a második bekezdésben részletes képet kapunk, kik lehetnek a testőri szolgáltatás megrendelői.

A harmadik bekezdésben a védett vezetők biztosításáról és más védendő személyekről van szó. A vállalkozás keretében végzett személyvédelem körén ezek a személyek és ezek a feladatok kívül esnek.

A további bekezdések egy középiskolás korú diáknak valószínűleg túlságosan bonyolultak, és a tananyag feldolgozása szempontjából nem is túl lényegesek. Kihagyhatók, de szaktanári segítséggel, magyarázatokkal fel is dolgozhatók.

Feldolgozás esetén már itt érdemes lenne kiemelni, hogy magánszemély az, aki vagyoni helyzete, pozíciója vagy ismertsége miatt veszélybe kerül, vagy úgy érzi, veszélyben van, és védelemre szorul.

Az, hogy milyen jellegű védelemre van szüksége, azt ő maga dönti el, nem a személy védelmét ellátók. Egy nagyobb létszámmal, több gépjárművel végrehajtott biztosítást nem mindenki engedhet meg magának, bármennyire is az a biztonságosabb.

A megrendelő dönti el, hogy milyen jogosultságokat ad a biztosítóknak, például beengedi-e őket a lakásába, vezethetik-e a gépjárművét. A szolgáltatást végző ajánlásokat tehet, de nem kötelezheti semmire az ügyfelet, például arra sem, hogy vegyen fel lövedékálló mellényt, vagy ne menjen el egy rendezvényre.

15.1. Információgyűjtés a védett személyről

A cím alatt nagyon sok információt találunk arra vonatkozólag, hogy milyen adatokra lehet szükség a feladat ellátása során.

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy az információkat a megrendelő érdekében kell gyűjteni, és azokra az információkra kell korlátozni, amelyek a feladat végrehajtásához szükségesek.

Ennek felmérésére a személyes beszélgetést követően kerülhet sor, amikor már tudni lehet, hogy milyen megbízást kíván adni az ügyfél.

Ha csak el kell kísérni a védett személyt egy tárgyalásra, nincs olyan sok információra szükség, mintha folyamatosan kellene védeni a teljes családjával együtt.

15.2. Veszélyeztetettségi szint felmérése, kockázatelemzés

A cím alatt nagyon sok információ található a lakás, a munkahely, a rendezvénybiztosítás és az útvonal biztosításával kapcsolatban, de a legtöbb megállapításhoz nem tartozik magyarázat. Feldolgozásához szaktanári segítség szükséges.

15.3 Védett személy biztosításával kapcsolatos feladatok (gyakorlati feladatok is)

A cím alatti anyagrész egy családi rendezvény biztosításának megoldását írja le. Hozzá kell tenni, hogy számtalan variáció létezik a feladat megoldására, és ezért a tanulóknak sok kérdése lehet, ezért szaktanári segítségre és a megoldás részleteinek tanári elemzésére lehet szükség.

15.4. A védett személy útvonalának biztosítása (gyakorlati feladatok is)

A cím alatti anyagrész egy útvonal biztosítási terve elkészítésének megoldását írja le. Érthető, de hozzá kell tenni, hogy nem csak egy megoldás létezik a feladat megoldására, és ezért a tanulóknak sok kérdése lehet, ezért szaktanári segítségre és a megoldás részleteinek tanári elemzésére lehet szükség.

16. Testőri ismeretek gyakorlat

16.1 Védett személy biztosításával kapcsolatos feladatok

Egy tárgyalás helyszínének biztosításával kapcsolatos feladat megoldását tárgyalja az anyagrész. Többnyire érthető lehet a tanulók számára is, de a felmerülő kérdések megválaszolásához szaktanári segítség szükséges.

16.2. Védett személy útvonalának biztosítása

A cím alatti anyag rész egy útvonal biztosítási megoldását írja le. Érthető, de hozzá kell tenni, hogy nem csak egy megoldás létezik a feladat megoldására, és ezért a tanulóknak sok kérdésük lehet, ezért szaktanári segítségre és a megoldás részleteinek tanári elemzésére lehet szükség.

17. A személy- és vagyonőr jogállása, szervezete és feladatai

Több bekezdés foglalkozik a személy- és vagyonvédelmi tevékenységek oktatásának rendszerével, a tevékenység ellátásának feltételeivel.

Az anyag rész legfontosabb része, a vagyonőri igazolvány kiváltásáról szól, ezt mindenképpen érdemes átvenni a tanulókkal.

A fejezetcím alatt a többi bekezdésben a személy- és vagyonőr jogait a közérdek és magánérdek közötti különbség meghatározásán keresztül igyekszik bemutatni, valamint a tulajdonos jogainak átadásából eredezteti.

Szükséges azonban kihangsúlyozni, hogy a vagyonőr jogait a SzVMt. határozza meg és az több jogot biztosít, mint amivel a tulajdonos rendelkezik, például a szabálysértést elkövető személyt is elfoghatja.

Ezen kívül a közterületen feladatot ellátó személy- és vagyonőr, amikor munkájával, és már jelenlétével is megelőzi a bűncselekmények elkövetését, akkor már a közösség érdekében is tevékenykedik, még akkor is, ha a megbízója magánszemély. A fejezet fontos részei még a formaruhára vonatkozóak, ezek a részek önálló feldolgozásra is alkalmasak.

17.1. A személy- és vagyonőr tevékenységére vonatkozó jogszabályok és jogi normák

A cím alatt egy felsorolás található a főbb jogszabályokról. Ezeknek a jogszabályoknak a tudása fontos lehet, de a megtanításuk és a megtanulásuk is nagyon nehéz.

A tanulók számára ezek sokszor csak számok és bonyolult értelmetlen címek.

Javasoljuk fokozatosan, egyszerre 1-2 jogszabály megtanítását, és a folyamatos ismétlés mellett 1-1 újabb megtanítását, akkor, amikor éppen aktuális. Ne várjuk el, hogy azonnal menni fog. Találjunk ki játékos feladatokat, amelyek segítségével először csak párba tudják állítani őket, később a jogszabály megnevezéséhez annak keletkezésének évét, sorszámát rögzíthetik.

Legnehezebben a jogszabályok pontos megnevezése szokott menni.

Hozzá kell azt is tenni, hogy számítógép, telefon segítségével a jogszabály számának, megnevezésének tudása nélkül is könnyen megtalálható egy jogszabály, és annak tartalma, ezért annak megtanulását nem is fogják (pedig elengedhetetlen) fontos dolognak tartani.

17.2. Speciális és etikai szabályok

A cím alatti anyag rész túlságosan tömören foglalkozik azokkal a jogokkal, amelyeket a személy- és vagyonőr megsérthet feladata ellátása során.

Fontos lenne kitérni, hogy az egyes szolgálati feladatok ellátása során milyen cselekményekkel sérthetik meg a jogszabályokat.

Például ha elmondja illetéktelen személynek, hogy aznap melyik dolgozó akart ittasan bemenni a gyárba, vagy milyen tárgyak voltak valakinek a táskájában, de ide tartozik az is, ha mások előtt megalázó módon beszél valakivel.

Érdemes kitérni arra, hogy nemcsak a jogszabályok betartása, hanem más normák betartása is fontos.

Az udvariasság, a segítőkészség és a rendezett magánélet is elvárt lehet egy személy- és vagyonvédelemmel foglalkozó személytől.

18. A személy- és vagyonőr intézkedési jogkörei

Az anyagrész összefoglaló jelleggel felsorolja a személy- és vagyonőr intézkedési jogköreit. A korábbi anyagrészekben már mindegyikről volt szó, ezért ismétlésként ajánlható, akár önálló feldolgozása is lehetséges.

18.1. A ruházat (csomag), valamint gépjármű ellenőrzés

A tananyag korábban a 3.4. *Ruházat, csomagellenőrzés* cím alatt már részletesen írt a ruházat és csomag átvizsgálásról, amit a segédletben is kiegészítettünk. A kiegészítés figyelembevétele ennél az anyagrésznél is fontos.

A korábbi anyagrész kiegészült a csomag fogalmával, a fogalomból érdemes kiemelni, hogy a ruházat csomagnak minősül, ez ad jogalapot annak átvizsgálására.

18.2. Őrszolgálat

A cím alatti anyagrész az őrszolgálat fogalmát írja le. Érdemes lehet példákat mondani rá, hogy milyen területet, helyiséget, épületet, tárgyat őriz, és ezt hogyan végzi.

18.3. Személy és vagyonőri feladatok büncselekmény és szabálysértés esetén

Az anyagrész ismerteti a büncselekmény és szabálysértés esetén teendő intézkedéseket. A korábbi anyagrészekben már mindegyikről volt szó, ezért ismétlésként ajánlható, akár önálló feldolgozása is lehetséges.

19. Közterület-felügyelő jogállása és feladata

Az 1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről alapján:

- a közterületi rend és tisztaság védelméről,
- a tömegközlekedési eszközök használati rendjének fenntartásáról,
- az önkormányzati vagyon védelméről,
- a közterület-felügyelő hatáskörébe utalt szabálysértési, illetve közigazgatási eljárások kezdeményezésére, lefolytatására.

A települési önkormányzat közterület-felügyelet, illetőleg közterület-felügyelő útján gondoskodhat. Az ezzel összefüggésben és feladatkörében eljáró felügyelő hivatalos személy.

A jegyzet a közterület-felügyeletek, közterület-felügyelők tevékenységével kapcsolatban nagyon sok jogszabályt felsorol. A téma feldolgozásánál javasoljuk az 1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről és a 2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről szóló törvényeket figyelembe venni.

E témában egyrészt egy fontos rendészeti munkáról, másrészt egy igen ellentmondásos területről van szó.

A jelenleg törvények által szabályozott szervezetek tevékenységére a 3/1983. (I. 29.) MT rendelet a fővárosi felügyelet felállításáról, illetve a 16/1984. (III. 18.) MT rendelet a városokat, illetőleg a gyógy- és üdülőtérületi településeken megalakítható felügyeletről rendelkező jogszabályok alapján nyílt lehetőség.

A rendszerváltást követően sokszor felmerült a rendvédelmi tevékenység megosztásának lehetősége, igénye. A végső döntés az állami rendőrség, mint egységes, általános rendvédelmi szerv mellett született meg. A városok, települések fejlődésével viszonyt egyre többször fogalmazódik meg a „helyi rend”, a „helyi rendfenntartás” igénye. 1999-ben érik meg a helyzet arra, hogy megalakuljanak a törvényi szinten szabályozott közterület felügyeletek. Egyre több jogszabályba kerül be mint kezdeményező vagy eljáró szerv. Ma már Budapesten szinte minden kerületben és fővárosi szinten is tevékenykedik önkormányzati rendészet. Sok vidéki városban, településen segít a helyi rend fenntartásában közterület felügyelő vagy önkormányzati rendészet.

Jelentős szerepet vállalnak:

- a közrend, közbiztonság fenntartásában,
- a társadalmi bűnmegelőzési munkában,
- a köztisztaság fenntartásában,
- a közterületek, parkok, erdők, természetes vizek védelmében,
- a hatáskörükbe utalt közlekedésbiztonság fenntartásában,
- az önkormányzati vagyon védelmében,
- állategészségügyi és ebrendészeti feladatok ellátásában.

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy ma már nemcsak közterület felügyeletéről kell beszélni, hanem széleskörű rendészeti munkáról is. A legtöbb szervezet létrehozásakor ide integrálják a törvényben biztosított önkormányzatrendészeti tevékenység teljes vertikumát.

Az előadás során javasoljuk kihangsúlyozni ennek a területnek a fontosságát, összetettséget.

Ellentmondásos a szervezetek munkájának társadalmi megítélése. Sokan nem tudják, vagy nem akarják tudomásul venni, hogy az önkormányzatrendész (közterület-felügyelő, természetvédelmi őr, halőr, hivatásos vadász stb.) hivatalos személy, minden joggal és védelemmel. Nem tudatosult az emberekben például az igazoltatási jog, vagy nagyon kevesen tudják, hogy alkalmazhat kényszerítőeszközt, egyes esetekben akár lőfegyvert is.

Az előzőek alapján a jegyzetnek nem a közterület-felügyelőről kellene szólni, hanem az önkormányzat rendészeti tevékenységét ellátó szervezetekről, személyekről. Alátámasztja ezt, hogy egyre gyakrabban a megalakuló szervezetek mind szélesebben integrálják a rendészeti munkát, ezzel erősítve a vagyonvédelmi, rendfenntartási tevékenységet.

Minden körülmények között javasoljuk felvenni a kapcsolatot önkormányzatrendészetekkel és szervezni:

- személyes találkozókat,
- élménybeszámolókat,
- intézménylátogatásokat.

E rendezvényeken tapasztalatot szerezhetnek a gyerekek a közterület-felügyelők és más rendészeti munkát végzők életéről, tevékenységéről. Megismerkedhetnek a rendészetek komoly felszereltségéről, helyéről, szerepéről a rendészeti, rendvédelmi munkában (térfigyelő központok stb.).

A jegyzetben a szerző a 19.7. *Speciális és etikai szabályok* pontban érdekes megfogalmazást alkalmaz. „A felügyelők hivatalos személynek minősülnek, az intézkedési jogkörük és igénybe vehető eszközeik nem azonosak a rendőrséggel, illetve a parkoló-ellenőrökével sem.” Megítélésünk szerint nem a különbségeket kell hangsúlyozni, hanem erősíteni kell azt a különös felelősséget, amely a rendészeti, illetve a köztisztviselői munka követelményeiből áll össze:

- a legitim erőszak eszközeinek törvényes alkalmazása,
- a jogszabályokban meghatározott határozatok intézkedések meghozatala és kikényszerítése,
- az önkormányzatok polgárbarát, az élhető környezetért meghozott döntéseinek betartatása érdekében folytatott tevékenység,
- fentiekből adódó polgárbarát magatartás, jó kommunikáció kialakítása.

Tapasztalatunk szerint az önkormányzati rendszerek a jogszabályokban meghatározott tevékenységük mellett a helyi öngazgatás területén nagyon sok egyéb feladatot is ellátnak, amelyeket helyi rendeletek fogalmazznak meg.

20. A közterület-felügyelő intézkedési jogköre

„Az 1999. évi LXIII. törvény alapján a közterület-felügyelő feladatait – törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában – az önkormányzat illetékességi területén lévő közterületen az önkormányzat intézményeinek, gazdasági szervezeteinek területén, valamint az önkormányzat tömegközlekedési feladatának ellátása során üzemeltetett tömegközlekedési eszközök szerződészerű használatának ellenőrzése során látja el. A felügyelő a feladatát járőrszolgálat, vagy őrszolgálat keretében országosan egységes egyenruhában teljesíti. A felügyelő szolgálata teljesítésekor egyenruhájára kitűzve viseli az országosan egységes, egyedi azonosító számmal ellátott felügyelői jelvényt.”

A jegyzet 20. fejezetében a szerző az 1999. évi LXIII. törvényben meghatározottak alapján leírja a KÖZTERÜLET-FELÜGYELŐ feladatrendszerét, intézkedési jogkörét:

- A közterület rendjének védelme.
- A közterület jogszerű és engedélyhez kötött használatának ellenőrzése.
- A parkolás szabályai a közterületen.
- Közreműködés az önkormányzati vagyon védelmében.
- Feladatok az önkormányzat közterületi rendezvényein, az önkormányzat közterületi rendezvényeinek védelme.
- Az önkormányzati tulajdonú közösségi tömegközlekedési eszközök rendeltetészerű használatának ellenőrzése.
- A köztisztaságra vonatkozó előírások betartatása.
- A társadalmi bűnmegelőzés segítése, a közrend és közbiztonság védelme.
- Közreműködés a hajléktalanellátás alapfeladataiban.
- Állategészségügyi és állatrendészeti feladatok ellátása.
- Köztisztaságra vonatkozó jogszabályok végrehajtásának ellenőrzése.

A felsorolásból is látható, hogy nagyon széleskörű feladatrendszerrel rendelkezik a felügyelő vagy felügyelet.

A jegyzet megfogalmazásából egyértelműen kiderül bizonyos utalás a tevékenységi formákra is. A rendvédelmi szerveknél már megismert szolgálat ellátási formákat alkalmazza a közterület-felügyelet is (járőr, felállított őr stb.).

Az állategészségügyi és állatrendészeti feladatokat a szerző egyértelműen a felügyelet tevékenységi körébe helyezi. Egy kis árnyalást azért kell tennünk, az 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről 48/A. § (3) bekezdése alapján ez feladat a települési – a főváros belterületén a fővárosi – önkormányzat kötelező feladata. Egyfajta „gyepmesteri” tevékenység. A helyi önkormányzat jogköre meghatározni, hogy ezt a kötelező feladatot milyen módon hajtja végre, csak egy megoldás a közterület-felügyeletet ezzel megbízni úgy, mint Budapesten.

A témakör feldolgozásakor javasoljuk kihangsúlyozni a terület fontosságát. Azt a beépültséget, amely során a közrend és a közbiztonság fenntartásában ma már az önkormányzati rendszert „rendvédelem” megkerülhetetlen. A „beépültséget” tekintve ki kell emelni azt a jogszabályi kötelezést, hogy

felügyeletek, önkormányzati rendszetek a rendőri szervekkel szorosan együttműködve, felügyeletük mellett működhetnek. Ugyanakkor jelentős szerepük van a helyi öngondoskodás, „önbiztonság” megteremtésében.

Tekintettel arra, hogy a terület „szürke” zónában van, a kapcsolatfelvétel mellett javasoljuk a téma feldolgozásakor beépíteni a felügyelők, természetvédelmi őrök, és más rendészeti munkát végzők tevékenységéről készült filmek, videók felhasználását. Kiemelésükkel, az intézkedéstaktika ellentmondásos megítélésének megismerésével hasznos tapasztalatokat szerezhetnek a tanulók.

21. A magánnyomozó jogállása és feladatai

A magánnyomozó tevékenységét jelenleg a személy- és vagyónvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény szabályozza.

Ez egy olyan témakör, amely méltán kelti fel a tanulók érdeklődését. Fontosnak tartjuk a frontális előadások során fenntartani a fokozott érdeklődést. E téma oktatásánál fel lehet használni a különböző filmeket, amelyek e témában készültek. A „romantika” mellett fontos kihangsúlyozni a törvényi követelményeket:

- a magánnyomozó semmilyen hatósági jogkörrel nem rendelkezik,
- a hatóság eljárását nem akadályozhatja,
- köteles adatszolgáltatással segíteni a hatóság munkáját,
- a magánnyomozó jogállása a megbízóéhoz igazodik,
- ellenérték fejében gyűjt információkat megbízása tárgyáról anélkül, hogy valóságos nyomozati jogkörrel rendelkezne,
- a szerződés teljesítése érdekében adatot gyűjthet,
- megfigyelést végezhet,
- a megfigyeléshez technikai eszközöket alkalmazhat.

A fenti tevékenységek folytatásánál fontos kihangsúlyozni a törvényi előírásokat. Különösen, hogy a 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 422. § szerint bűncselekményt valósít meg, ha más lakásban, ahhoz tartozó egyéb helyiségében, vagy az azokhoz tartozó bekerített helyen történeteket technikai eszköz alkalmazásával megfigyeli, rögzíti vagy nyilvános, vagy a közönség részére nyitva álló helyen kívül más helyiségben vagy területen, továbbá a közösségi közlekedési eszköz kivételével járművön történeteket titokban technikai eszköz alkalmazásával megfigyeli vagy rögzíti.

A magánnyomozói tevékenységet folytató személy tehát:

- adatokat gyűjthet nyilvános, közhiteles adattárakban,
- olyan adathalmazokban, amelyek a megbízó számára jogszerűen felhasználhatók,
- elemzéseket végezhet számára átadott adatbázisok alapján,
- adatkérés a megbízó felhatalmazása alapján központi adattárakból, amennyiben a megbízó rendelkezik felhatalmazással,
- az esetleg készített képi, illetve hangfelvételek esetében figyelemmel kell lenni, az Európai Unió General Data Protection Regulation – Általános Adatvédelmi Rendelete (az Európai Parlament és a Tanács 2016/679 rendelete), valamint a
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló jogszabály adatvédelmi és személyiségi jogokra vonatkozó szabályai betartására.

Zárt küldemény tartalmát csak a címzett vagy feladó előzetes hozzájárulásával ellenőrizheti.

A magánnyomozás nem irányulhat:

- diplomáciai, konzuli képviselők, az ezekkel egy elbírálás alá eső nemzetközi szervezetek, valamint azok tagjai tevékenységére,

- a hivatalos személy és a külföldi hivatalos személy jogszabályban meghatározott hivatalos tevékenységére,
- a természetes személyek személyes és különleges adataira, kivéve, ha a személyes adatok törvény alapján a megbízó számára hozzáférhetőek, illetve ha az adatgyűjtéssel érintett ehhez – különleges adatai vonatkozásában – írásban hozzájárul.

Nagyon fontosnak tartjuk a téma oktatásánál a tananyagban viszonylag jól megadott joganyag ide vonatkozó részletes feldolgozását.

Ez lehet:

- kiselőadás formájában,
- csoportos jogértelmezés keretében,
- jól alkalmazható egy-egy felmerülő (akár a tanulók részéről felvetett) problémakör, eset internetes feldolgozása az órán,
- előre elkészített jogesetek elemzése, az elemzések vitája, indokolása,
- videófelvevételek, filmek megtekintése és a tapasztalatok feldolgozása.

Fontosnak tartjuk, hogy a feldolgozás élménydús legyen, lehetőleg a napi tapasztalatokat is vegye figyelembe. Ütköztetni kell a megrendelő érdekeit és a személyiségi jogokat.

Külön figyelmet igényel az elvégzett munka dokumentálása, az ügykezelési szabályok betartása.

Egy-egy, az iskola életét érintő esetekben az ellentmondások feloldására játék szervezése, QR COD alkalmazása az információbázisok elérhetőségére.

A tananyag elsajátításánál fontos hangsúlyozni az általános és speciális etikai szabályok betartását:

- a szenzitív adatok kezelésének különös szabályai,
- a megbízó érdekeinek kielégítése,
- az adatvédelmi érdekek figyelembevétele,
- az esetleges kártérítési ügyek elkerülése,
- az emberi méltóság figyelembevétele.

22. A magánnyomozói tevékenység

A jegyzet 22. fejezete megkísérli részletesen bemutatni a magánnyomozói tevékenységek körét, a megbízó és a nyomozó kapcsolatát, az alkalmazható nyomozói eszközöket, ezen belül az alkalmazható technikai eszközöket.

Összefoglalva a tipikus feladatok a következők:

- megbízhatósági ellenőrzések (személyes partnerek, gazdasági partnerek, fontos beosztásban levők esetében stb.),
- életvitel-ellenőrzés,
- felmerült bűncselekmények gyanújának megalapozása, belső ellenőrzések végrehajtásával,
- gazdasági, technológiai, egyéb elemzések elkészítése, megalapozása,
- üzleti információk beszerzése.

A jegyzet a következő pontokban taglalja a módszereket:

- adatgyűjtés,
- kutatás,
- megfigyelés,
- elemzés,
- adatbázisok létrehozása stb.

Az anyag igyekszik feldolgozni a témát, de megítélésünk szerint kevés gyakorlati „fogódkodót” ad a megfelelő ismeret elsajátításához. Ezért itt is javasoljuk a tárgyat oktató tanárnak a részletes előadás mellett az élményalapú feldolgozást.

Ilyen lehetőség az „ESET ELEMZÉS” elkészített összefoglaló jelentés utólagos feldolgozása. Érdekesebbé tehető a feladat, ha az elemzéseket más-más szemszögből végeztetjük el a tanulókkal (megrendelő, nyomozó). Kialakítható szakmai vita is.

FONTOS: A technikai eszközök ismertetésénél feltétlenül fel kell dolgozni a 156/2017. (VI. 26.) kormányrendelet előírásait, különös tekintettel a melléklet XXVI. (HUMML26) fejezetében megfogalmazottakra, és azok értelmezésére.

Egy egyszerű feladattal be lehet bizonyítani, mennyi adat szerezhető be egy személyről. Akár közösen elkészíthető egy tanuló „profilja”.

A 22.4 pontban bemutatott összefoglaló jelentést megítélésünk szerint be kell gyakoroltatni. Tapasztalat, hogy a tanulók nehezen fogalmazzák meg gondolataikat.

23. A fegyveres biztonsági őr jogállása és feladatai

24. A fegyveres biztonsági őr intézkedési jogköre

A fegyveres biztonsági őr, illetve őrség a 1997. évi CLIX törvényben meghatározottak alapján jön létre és tevékenykedik. A működését a 27/1998. (VI. 10) BM rendelet alapján végzi. A fegyveres biztonsági őrsek kiemelt fontosságú objektumok védelmére jönnek létre.

Különösen:

- az állam működése szempontjából kiemelten fontos objektumok,
- a nemzeti vagyon,
- a honvédelem szempontjából fontos objektumok,
- kulturális értékek,
- fontos repülőterek,
- katasztrófaveszélyes üzemek,
- jogszabályban meghatározott nukleáris létesítmények,
- a közszolgálati rádió és televízió,
- postai szolgáltató kiemelt létesítmények,
- távközlési rendszerek kiemelt elemeinek védelmére, működésük zavartalan biztosítására.

A fegyveres biztonsági őrség létrehozására vagy megszüntetésére irányuló eljárást a létesítmény vagy tevékenység szerint hatáskörrel rendelkező miniszter, az illetékes helyi önkormányzat jegyzője, a rendőrség, a létesítmény üzemeltetője, birtokosa, illetőleg a tevékenység folytatója kezdeményezhet.

Az őrzés elrendeléséről, a fegyveres biztonsági őrség létrehozásáról működtetéséről és megszüntetéséről a rendőrség határozattal dönt.

A fegyveres biztonsági őrség őrzési feladatokat ellátó, szolgálati fegyverrel és más kényszerítő-eszközzel rendelkező biztonsági szervezet, amelynek tagjai munkaviszonyban, illetve közalkalmazotti jogviszonyban állnak a működtető szervezettel.

A fegyveres biztonsági őr jogosult:

- jogsértő cselekmény elhárítására,
- igazoltatásra,
- tettelesen ellenszegülő személy visszatartására a rendőrség megérkezéséig,
- elveheti a támadásra alkalmas eszközöket,
- átvizsgálhatja a ruházatot és csomagot,
- a szökés megakadályozására a visszatartott személlyel szemben bilincset alkalmazhat,

- alkalmazhat más kényszerítőeszközt (testi kényszert, vegyi- vagy elektromos sokkolót, rendőrbotot)
- alkalmazhat szolgálati kutyát,
- törvényi feltételek esetén lőfegyver használatára is lehetősége van.

A fegyveres biztonsági őrseg tevékenysége, szolgálati formái, kényszerítőeszközök alkalmazásának módjai, feltételei hasonlatosak a rendőrségnél, illetve a biztonsági szolgálatoknál alkalmazottakkal.

A téma feldolgozásánál fontosnak tartjuk kiemelni a szervezet speciális voltát. Az előadás során javasoljuk hangsúlyozni a munkaviszony és közalkalmazotti viszony összefüggéseit, illetve különbségeit.

A szervezet létrehozása, működésének megértéséhez fontos a háttérkövetelmények megértése:

- Mit nevezünk kritikus infrastruktúrának?
- Mit jelent az, hogy rendőrségi határozatra hozzák létre?
- Mit jelent a lakosság ellátása szempontjából kiemelt fontosságú intézmény?
- Miért van szükség a rendvédelmi és fegyveres szerveknél egy „kiegészítő” védelmi szervezetre?
- A fegyveres őrseg és az egyéb biztonsági szervezetek közötti markáns különbségek.

Nagyon sok eleme az anyagnak megjelenik más tananyagrészekben vagy más összefüggésben, ezért érdemes „játszani” az azonosságokkal és különbségekkel. Mód nyílik megragadni a lehetőséget az ismétlésre, elmélyítő feldolgozásra. Elemző, összehasonlító házi dolgozatokkal feldolgoztatni a tananyagot.

Jó tapasztalatok vannak a szervezetekkel történő helyszíni ismerkedés módszerével.

25. A polgárőrség szervezete, a polgárőr egyesületek működése

26. A polgárőrség tevékenységi területei

A jegyzet 25. fejezetében a szerző a polgárőrszervezetek és egyesületek tevékenységét taglalja.

A jegyzet a következőképpen fogalmazza meg a téma lényegi elemeit:

„A társadalom önvédelmi tömörülései, a polgárőrszervezetek a különböző önvédelmi csoportosulások összefogásával kezdték meg bűnmegelőzési tevékenységüket, amely az állampolgárok körében társadalmilag elfogadottá és közmegebecsültté vált. A jogkövető, a közösségi rend szükségességét valló állampolgárok felismerték, hogy nemcsak elvárásokat kell támasztani az állammal, illetve a rendvédelmi szervekkel szemben, de tevőlegesen is közre kell működni a közbiztonság megteremtésében, megóvásában.

Az Országos Polgárőr Szövetség (OPSZ) irányításával a Magyarországon törvényesen működő, lakossági önszerveződésű, a szilárdabb közrend és közbiztonság érdekében társadalmi bűn- és balesetmegelőzési, gyermek- és ifjúságvédelmi, valamint környezetvédelmi céllal alakult polgárőr-egyesületek és regionális, valamint területi szövetségeik egységes fellépésű, azonos szemléletű, jól szervezett, határozott célkitűzésekkel rendelkező, egyben a legnagyobb létszámú társadalmi bűnmegelőzési szervezetekké váltak.”

A tanítás során ki kell emelni, hogy alulról jövő önszerveződésről van szó. A szervezetek szinte teljes egészében lefedik a rendvédelem teljes vertikumát. A települések érdekeinek megfelelően alakultak, alakulnak meg a közösségek. Ennek a társadalmi igénynek megfelelően épül fel az OPSZ szakmai szerveződése is:

- jogi bizottság,
- gazdasági és pénzügyi bizottság,
- közterületi bűnmegelőzési és oktatási bizottság,
- környezetvédelmi bizottság,
- ifjúsági, sport- és karitatív bizottság,

- önkormányzat és pályázati bizottság,
- katasztrófavédelmi bizottság.

A polgárőr szervezetek, területi szövetségek, és az országos szövetség az önkormányzatiság alapján önálló tevékenységet folytat. A szövetségek keretein belül összehangolják munkájukat. Az OPSZ országos szinten szervezi a munkát. Az évek során kimunkált felkészítési, oktatási tevékenységet folytat. A polgárőrszervezetek azon társadalmi szerveződésekhez tartoznak, amely tevékenység törvényi szinten szabályozott.

A 2011. évi CLXV. törvény a polgárőrségről és a polgárőri tevékenységről meghatározza:

- a szervezetek megalakulásának szabályait,
- a szövetség felépítését,
- a szervezetek kapcsolatrendszerét,
- a tevékenység formáit,
- a szolgálatellátás szabályait, a fellépő polgárőr jogait, kötelezettségeit
- és nem utolsósorban az anyagi támogatás rendszerét.

Megállapítható, hogy a polgárőr tevékenység jól szabályozott társadalmi tevékenység. A szerző a tananyagban jól feldolgozza a témát. Rámutat minden lényeges területre, feladatra és tevékenységre.

Javasoljuk frontális előadásban tanítani a szerveződés szükségszerűségét. Az állampolgár önvédelmi reflexeinek felébresztését, annak megértését, hogy a közrend, közbiztonság fenntartása nem csupán állami feladat. Szinte minden lakóközösségben megtalálhatóak azok az emberek, akik aktív szerepet vállalnak a közbiztonság fenntartásában. Javasoljuk feladatként kiadni interjú készítését ilyen személyekkel, majd erről beszélgetést szervezni.

Tapasztalatunk szerint a polgárőrszervezetek nagy aktivitással vesznek részt a toborzó munkában. Ajánljuk találkozók, beszélgetések megszervezését és ezeken keresztül mélyíteni a tudást.

27. A tömeg-, sportrendezvények biztonságának szabályai, személyi- és tárgyi feltételei

28. A sportrendezvény-biztosítás gyakorlati végrehajtása

A jegyzet a 27. és 28. fejezetben a tömeg és sportrendezvények biztosításával kapcsolatos feladatokat foglalja össze. Az anyag részletesen foglalkozik a szabályozás jogi háttérével, már-már terjengősen taglalja az egyes jellemző területeket. Az előadásra való felkészülés során megismerve az anyagot, markánsan el kell határolni a 2018. évi LV. törvény a gyülekezésszabályozásról szóló törvény alá tartozó rendezvényeket, az egyéb nagy tömegeket mozgató rendezvényektől, illetve a sportrendezvényektől. Az anyag a 29. fejezetben a biztosítás rendszeréből kiemelve külön foglalkozik a sportrendezvények személyi biztosítási feladatairól.

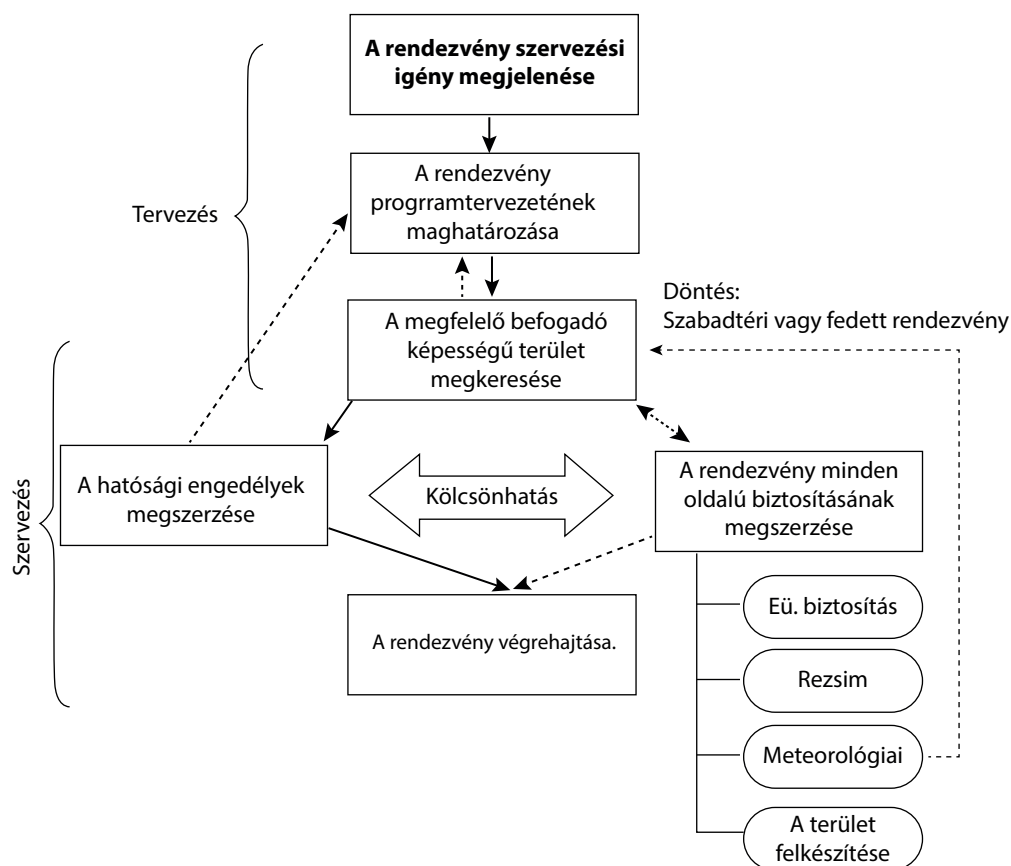
A téma tanítására való felkészülésnél javasoljuk figyelembe venni az előzőekben már említett gyülekezési törvényt, illetve az egyéb jogi szabályozókat, többek között a katasztrófavédelmi követelményeket, a helyi szabályozást. Sportrendezvények esetében javasoljuk feldolgozni a 2004. évi I. törvényt a sportról, az 54/2004. (III. 31.) kormányrendelet a sportrendezvények biztonságáról és a 8/2010. /OT5./ ORFK-utasítást a sportrendezvények minősítéséről és rendőri biztosításáról.

A tömeg- és sportrendezvények biztosításánál a következő területekre kell figyelmet fordítani:

- a rendezvény jellege és kockázati fokozata,
- a biztosítást megrendelő elképzelései, igényei,
- a rendezvényen részt vevők várható létszáma,
- a terület, a rendezvény helyszínének sajátosságai,

- a jogi szabályozás előírásai,
- a tervezett helyszín megtekintése, bejárása,
- a biztosítási terv elkészítése, részletes kidolgozása,
- a jogszabályban meghatározott helyi közigazgatási, illetve rendészeti szerveknek való bemutatása,
- a szükséges együttműködés előkészítése, megszervezése,
- a feladatra történő eligazítás,
- a biztosítási tervben meghatározott zónák, szektorok, vezetési pontok működtetése,
- a tervben tervezett tartalékok folyamatos meghatározása,
- a kommunikációs eszközök, rendszerek kiépítése, fenntartása, működtetése,
- reagálás az előre nem tervezett megmozdulásokra, a tömeg aktuális viselkedésére,
- a biztosítás biztonságos befejezése,
- a feladat végrehajtásából levonható tapasztalatok összegzése, a munka értékelése.

Fontosnak tartjuk és javasoljuk Nagy Sándor – *A tömegrendezvények aktuális kérdése* című, interneten megjelent – értekezésében felvázolt folyamatára feldolgozását, értelmezését:

3. ábra

Összefüggések a biztosítás előkészítésének, tervezésének, végrehajtásának vonatkozásában

Forrás: www.drhornyacek.hu/tanulmanyok/Nagy_Sandor_TOMEGRENDEZVENYEK.pdf

Az ábra szemléletesen bemutatja a biztosítás előkészítését, tervezését és végrehajtásának összefüggéseit.

A foglalkozásokon átfogó előadást követően javasoljuk feldolgozó beszélgetések során felidézni a tanulókkal a már megtanult eljárásokat, módszereket. Gyakorlati tapasztalatszerzésre ad lehetőséget, ha az iskola vezetésével a tanév során jelentkező rendezvények biztosítási tervét a rendészeti osztályok készítik, versenytárgyalás formájában kiválasztják a legjobbat, és ezt követően végre is hajtják. E megoldás mellett, hogy gyakorlatot ad, élményt is nyújt a tanulóknak.

29. Együttműködés különböző tömeg/sportrendezvények biztosításában

A 29. fejezet a jegyzetben sajátos szemlélettel kiemeli az egységes szerkezetből az együttműködési feladatokat:

- együttműködés a rendezvény szervezőivel,
- együttműködés a rendőri biztosítással,
- együttműködés más biztonsági erőkkel,
- együttműködés az egészségügyi szolgálatokkal.

Megítélésünk szerint az együttműködés megszervezésére a biztosítás tervezésekor gondolni kell mint kiemelten fontos feladatra.

Összegezve, a fenti témakörökben legjobb eredményt akkor érhetünk el, ha viszonylag rövid előadásban ismétljük meg a biztosítással kapcsolatos gyakorlati feladatokat, és konkrét példákon keresztül kreatív gondolkodásra késztetve kiselőadások, eseményelemzések vagy tényleges feladatok megtervezésével operálunk.

30. Személybiztosítás a tömeg/sportrendezvényeken

31. Testőri tervezési, szervezési feladatok

Ahogy már korábban is említettük, személyvédelmi feladat csak külön tanfolyam és vizsga után végezhető.

A feladatok részletes bemutatása és kifejtése fentiek miatt nem aktuális.

32. Bűnmegelőzés

A bűnmegelőzés alatt minden olyan beavatkozást értünk, amelynek célja a bűnözés mennyiségi és minőségi csökkentése, az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítása.

A jegyzet 32. fejezete foglalkozik a bűnmegelőzés témakörével. A bűnmegelőzést mint önálló feladatrendszerként a tanulók más tantárgyak keretében részletesen elsajátítják (például rendészeti szervek és feladataik stb.). Javasoljuk az itt tárgyalt témaköröket beszélgetés formájában feleleveníteni. Alkalmazhatjuk a mozaikmódszert, ahol a tanulók az eddig megismert bűnmegelőzési fogalmakkal operálva összerakják a magánbiztonsági szolgáltatások szerepét e területen. Eredményesnek ígérkezik a kooperatív vita módszere is, amelyeket egy-egy ismertett történet feldolgozására használunk, ügyelve arra, hogy a „feldobott téma” kapcsolódjon mind a magánbiztonság, mind a bűnmegelőzés kérdéséhez. Javasoljuk a témakört csoportokban feldolgoztatni, amely során jól alkalmazható az „asztalterítő” módszer.

33. Áldozatvédelem

A szerző a jegyzet 33. fejezetében taglalja az áldozatvédelemmel kapcsolatos tananyagot. E témakörben is azt kell mondanunk, hogy más tantárgyakban, illetve kérdéskörökben, például büntetőjogban, kriminalisztikában, kriminológiában, kriminálstatisztikában és sok más területen szereznek ismereteket a tanulók. Ezért az előző fejezetben ajánlott módszerek alkalmazását tartjuk eredményesnek.

34. Bevásárlóközpontok biztosítása

35. A pályaudvarok biztosításának különös szabályai

a jegyzet a 34., illetve a 35. fejezetben foglalkozik a címben leírt témakörrel. El kell ismerni, hogy ma már – akár a terrorveszély miatt – e két területen végzendő szolgáltatás kiemelt fontosságú és rendkívül összetett. Összettségére jellemző, hogy nemcsak egy szakterület számára jelent különleges kihívást, hanem a biztonság területén több szervezet rendkívül összehangolt célirányos munkáját igényli. Ide tartozik:

- rendőrség,
- katasztrófavédelem,
- terrorelhárítás,
- magánbiztonsági szolgáltatások,
- közlekedésszervezés,
- esetleges egészségügyi szolgáltatások,
- egyéb biztonsági szervezetek összehangolt tervező, szervező és végrehajtó munkája.

E témakörre is jellemző, hogy gyakorlati kérdéseket boncolgat. Úgy is mondhatnánk, „a megismert mozaikokat” rakja sajátos követelmény szerint össze. Szó van például mindkét területen:

- a tömegek mozgásáról, mozgatásáról,
- a takarításról, karbantartásról,
- ezzel párhuzamosan a közlekedési utak biztosításáról,
- a kiépített vizuális megfigyelési rendszerek működtetéséről,
- a katasztrófavédelmi helyszínek kezeléséről,
- vagyonbiztonsági kérdésekről,
- a rendészeti és biztonsági szolgálatok kommunikációjáról,
- a célszerű szolgálati formák kiválasztásáról,
- a közbiztonság fenntartásáról,
- recepciószolgálat ellátásáról
- és sorolhatnánk mindazon témaköröket, amelyeket e tantárgy, illetve más tantárgyak keretében már részletesen elsajátítottunk a tanulókkal.

Célszerűnek tartjuk e témakört is az anyag végén feldolgozni, és gyakorlati feladatokon keresztül rendszerbe foglalni az egyes ismeretanyagokat.

A MAGÁNBIZTONSÁG SZAKMAI TERÜLET MŰKÖDÉSÉT MEGHATÁROZÓ JOGSZABÁLYOK

Magyarország Alaptörvénye minden magyar jogszabály alapja, a legmagasabb szintű jogszabályok sorrendjében.

A magánbiztonsági feladatok szakszerű ellátásához ismerni kell:

2005. évi CXXXIII. törvény a személy és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól

1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről

2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről

1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről

2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról, és az információszabadságról

1997. évi CLIX. törvény a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról
27/1998. (VI. 10) BM rendelet a fegyveres biztonsági őrseg Működési és Szolgálati Szabályzatának kiadásáról

156/2017. (VI. 16.) Korm. rendelet haditechnikai tevékenység engedélyezésének és a vállalkozások tanúsításának részletes szabályairól

A magánbiztonsági feladatok szakszerű ellátásához ismerni kell továbbá:

1994. évi XXXIV. törvény a rendőrségről

2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról

2011. évi CLXV. törvény a polgárőrségről és a polgárőri tevékenységről

KÉRDÉSSOR

A magánbiztonság tananyag témáihoz kapcsolódó rendszerező, összefoglaló kérdések

1. Ismertesse röviden a magyarországi civil vagyonvédelem/magánbiztonsági szervezetek kialakulását!
2. Mutassa be magánbiztonsági tevékenységet végző személyek, szervezetek tevékenységét meghatározó jogszabályt!
3. Sorolja fel a személy- és vagyonvédelem szakmai területeit!
4. Mutassa be részletesen a magánbiztonsági tevékenységet végzők alkalmazási feltételeit, követelményeit!
5. Ismertesse részletesen a személy és gépjármű be- és kiléptetésének szabályait!
6. Ismertesse részletesen recepciós és bolti szolgálat ellátásának szabályait!
7. Ismertesse részletesen szállítmányok kísérése és a járőrszolgálat ellátásának szabályait!
8. Ismertesse részletesen a készenléti (kivonuló) járőrszolgálat ellátásának és a speciális őrzés-védelem szabályait!
9. Mutassa be a kényszerítő és a támadáselhárító eszközöket, utalva alkalmazásuk különbözőségére!
10. Jellemezze a testi kényszer alaptechnikáit!
11. Mutassa be röviden, hogy miért fontos a munkavállaló szempontjából betartani a munkavédelmi, balesetvédelmi előírásokat!
12. Ismertesse az elsősegélynyújtás fogalmát és célját!
13. Mondja el saját szavaival, hogy miért fontos a környezetvédelem az emberiség jelene és jövője szempontjából!
14. Mutassa be, és jellemezze a környezet védelmének hazai alapelveit!
15. Érveljen a szelektív hulladékgyűjtés pozitív gazdasági hatásai mellett!
16. Mondjon példát a magánbiztonság speciális kommunikációjára!
17. Ismertesse röviden gazdasági társaságok alapítását!
18. Milyen védelmi rendszerekhez tartozó technikai eszközöket ismer? Egyet jellemezzen részletesen!
19. Magyarázza el, hogy hogyan befolyásolják a különféle típusú objektumok biztonságát a bennük lévő értékek, és az ott folyó tevékenység!
20. Sorolja fel, hogy milyen kötelessége van a szervezőnek a rendezvény biztosítása során!
21. Ismertesse, hogy milyen jogai és kötelességei vannak a rendezvénybiztosítónak!
22. Ismertesse a magánbiztonsági tevékenység során előforduló leggyakoribb bűncselekményeket, szabálysértéseket!
23. Fejtse ki, hogy milyen teendői vannak a magánbiztonsági tevékenységet végzőnek közveszély esetén!
24. Ismertesse a helyszínbiztosítás alapszabályait!
25. Ismertesse részletesen a szolgálat átadásának, átvételének általános szabályait!
26. Mutassa be szóban az összeköttetésre szolgáló és tűzjelzést biztosító eszközök használatának szabályait!
27. Ismertesse a támadáselhárítási eszköz és a kényszerítő testi erő használatáról szóló jelentés szabályait!
28. Jellemezze az elektronikai beléptetőrendszerek alkalmazási területeit!

29. Ismertesse a szállítmány ellenőrzésének szabályait!
30. Ismertesse a gépjármű ellenőrzésének szabályait!
31. Részletezze a bűncselekmények megelőzésének fontosságát a személy- és vagyonőr feladatrendszerében!
32. Mutassa be röviden a kulcsok kezelésének rendjét, a telefonközpontos feladatait!
33. Ismertesse, hogy milyen intézkedések szükségesek tűz, illetve egyéb katasztrófa észlelése esetén!
34. Ismertesse az objektum kiürítésének rendjét!
35. Ismertesse a bolti őrszolgálat ellátásának szabályait!
36. Ismertesse a támadáselhárító eszközök jogszerű és szakszerű alkalmazásának szabályait!
37. Ismertesse az arányos mérvű testi erő és a gumibot alkalmazásának szabályait!
38. Ismertesse a járőr tevékenységét szabálysértés/bűncselekmény észlelése esetén!
39. Mutassa be a közterület-felügyelő jogállását és feladatait!
40. Ismertesse, hogy mire terjed ki a közterület-felügyelő intézkedési jogköre!

